

Forrai Erzsébet – Ladányi Erika

Tanulmány a vidéki támogatott lakhatási programban részt vevő hajléktalan emberekről

A támogatott lakhatási programban 41 szervezet vesz részt (a közép-magyarországi régió kivételével). A dél-dunántúli régióból 6 szervezet, a közép-dunántúliból 7, az észak-alföldi régióból szintén 7, az észak-magyarországiból 9, a nyugat-dunántúliból 5, végül a dél-alföldi régióból 7 szervezet. A 41 szervezetből három nem működtet hajléktalanellátást, csak családsegítő szolgáltatást. Továbbá két szervezet csak utcai szociális munkát végez. Az összes többi résztvevő szervezet működtet valamilyen szállást adó intézményt hajléktalan emberek számára.

A programba összesen 880 fő jelentkezett, akik közül 862 főről van adatunk. Ezeknek az adatoknak az elemzése képezi a jelen tanulmány tárgyát.

Területi eloszlás

Elsőként a programba jelentkezők és a programban részt vevők földrajzi megoszlását tekintjük át. Az alábbiakban a régió és a megye az adott régióban elhelyezkedő, a programban részt vevő szociális szolgáltatók földrajzi helyét jelöli.

Legnagyobb számban és arányban Dél-alföld régióban jelentkeztek a programra (216 fő, 25,1%). Az összes jelentkező több mint egyötöde (182 fő, 21,1%) a közép-dunántúli régióban, míg 158 fő (18,3%) az észak-alföldi régióban jelezte részvételi szándékát. A nyugat-dunántúli régióból 114-en (13,2%), a

dél-dunántúliból 98-an jelentkeztek (13,2%), és az észak-magyarországi régióból volt a legkevesebb jelentkező, 98 fő (10,9%). A 1. számú táblázat a jelentkezők és a programban részt vevők regionális megoszlását mutatja.

1. sz. táblázat

A programba jelentkezők megoszlása a programba történő beválasztásuk és régió szerinti bontásban

A jelentkezőt beválasztották-e a programba?		Régió						Összesen
		Közép-Dunántúl	Nyugat-Dunántúl	Dél-Dunántúl	Észak-Magyaror.	Észak-Alföld	Dél-Alföld	
Igen	fő	180	106	72	94	149	152	753
	%	98,9	93,0	73,5	100,0	94,3	70,4	87,4
Nem	fő	2	7	26	-	8	64	107
	%	1,1	6,1	26,5		5,1	29,6	12,4
Nincs válasz	fő	-	1	-	-	1	-	2
	%		0,9			0,6		0,2
Összesen	fő	182	114	98	94	158	216	862
	%	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Az 1. számú táblázat részletes adataiból láthatjuk, hogy a dél-dunántúli és a dél-alföldi régióból a jelentkezők kb. 70,0%-át választották be a programba, míg a többi régióban a jelentkezők csaknem mindegyikét. (Ennek hátterében feltehetően az áll, hogy ez utóbbi négy régióban található szolgáltatók többségében jellemzően azokat a hajléktalan embereket szólították meg, akikről előzetes kiválasztási szempontrendszerük szerint valószínűsítették, hogy beválasztják a programba, s csak velük vettek fel adatlapot.)

A következő, 2. számú táblázat a jelentkezők és a programban részt vevők megyei megoszlásának adatait tartalmazza.

2. sz. táblázat

***A programba jelentkezők megoszlása a programba történő beválasztásuk és
megye szerinti bontásban***

Megye		A jelentkezőt beválasztották-e a programba?			Összes en
		Igen	Nem	Nincs válasz	
Bács-Kiskun	fő	40	28	-	68
	%	58,8	41,2		100,0
Baranya	fő	36	26	-	62
	%	58,1	41,9		100,0
Békés	fő	75	36	-	111
	%	67,6	32,4		100,0
Borsod-Abaúj-Z emplén	fő	69	-	-	69
	%	100,0			100,0
Csongrád	fő	37	-	-	37
	%	100,0			100,0
Fejér	fő	75	-	-	75
	%	100,0			100,0
Győr-Moson-So pron	fő	48	7	1	56
	%	85,7	12,5	1,8	100,0
Hajdú-Bihar	fő	49	-	-	49
	%	100,0			100,0
Heves	fő	15	-	-	15
	%	100,0			100,0
Jász-Nagykun-S zolnok	fő	24	6	-	30
	%	80,0	20,0		100,0
Komárom-Eszter gom	fő	78	2	-	80
	%	97,5	2,5		100,0
Nógrád	fő	10	-	-	10
	%	100,0			100,0
Somogy	fő	36	-	-	36
	%	100,0			100,0
Szabolcs-Szatmá r-Bereg	fő	76	2	1	79
	%	96,2	2,5	1,3	100,0
Vas	fő	25	-	-	25
	%	100,0			100,0
Veszprém	fő	27	-	-	27
	%	100,0			100,0

Zala	fő	33	-	-	33
	%	100,0			100,0
Összesen	fő	753	107	2	862
	%	87,4	12,4	0,2	100,0

Látható a 2. számú táblázat adataiból is, hogy a programot működtető szolgáltatók eltérő módon közelítették meg a kiválasztás folyamatát, tíz megyéből minden jelentkezőt, és további két megyéből csaknem minden jelentkezőt beválasztottak a programba. Tudjuk, hogy a programban részt vevők legnagyobb számban és arányban Békés (75 fő, 10,0%), Fejér (75 fő, 10,0%), Komárom-Esztergom (78 fő, 10,0%) és Szabolcs-Szatmár-Bereg (76 fő, 10,1%) megyében vannak, míg a legcsekélyebb részvételt Heves (15 fő, 2,0%) és Nógrád (10 fő, 1,3%) megyében tapasztaljuk.

Nem és életkor

A programba jelentkezők megoszlása *nem* szerint: 617 fő (71,6%) férfi és 245 fő (28,4%) nő.

A jelentkezők *életkor* szerinti megoszlását illetően a következőket állapíthatjuk meg: a legfiatalabb jelentkező 17 éves, míg a legidősebb 89 éves, az átlagéletkor 44 év (44,15). Az életkor esetében mind a medián, mind a modulusz 45. A programba jelentkezők legnagyobb számban és arányban (259 fő, 30,0%) az 50–59 évesek korcsoportjába tartoznak, őket követik a 40–49 évesek csoportjába tartozók (235 fő, 27,3%), majd a 30–39 évesek (180 fő, 20,9%), negyedikként pedig a 20–29 évesek (109 fő, 12,6%). Lényegesen kevesebben vannak a jelentkezők között a 60–69 éves korosztályba tartozók (56 fő, 6,5%), a 20 évnél fiatalabbak (12 fő, 1,4%) és a 70 évesek, illetve annál idősebbek (11 fő, 1,3%).

Az alábbi, 3. számú táblázat a programba jelentkezők számát és arányát mutatja nem és életkor szerinti bontásban.

3. sz. táblázat

A programba jelentkezők száma és aránya nem és életkor szerinti bontásban

A programba jelentkező neme		A programba jelentkező életkora							Összesen
		20 évesnél fiatalabb	20–29 éves	30–39 éves	40–49 éves	50–59 éves	60–69 éves	70 éves és idősebb	
férfi	fő	4	72	111	170	204	49	7	617
	%	33,3	66,1	61,7	72,3	78,8	87,5	63,6	71,6
nő	fő	8	37	69	65	55	7	4	245
	%	66,7	33,9	38,3	27,7	21,2	12,5	36,4	28,4
Összesen	fő	12	109	180	235	259	56	11	862
	%	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

A 3. számú táblázat részletes adataiból láthatjuk, hogy a 20 évesnél fiatalabb jelentkezők kétharmada (66,7%) nő, míg az összes többi korcsoportban a férfiak vannak túlnyomó többségben.

A programba jelentkezők közül összesen 753 főt (87,4%) választottak be a programba, 107 főt (12,4%) nem, és 2 főről (0,2%) válasz hiányában nem tudjuk, hogy bekerült-e. A programba beválasztott 753 hajléktalan ember közül 540 fő (71,7%) férfi és 213 fő (28,3%) nő. Nemenkénti arányuk csaknem azonos a jelentkezők nem szerinti megoszlásával (és nagyjából a hajléktalan emberek között megjelenő/tudható aránnyal is). A 4. számú táblázat összefoglalóan mutatja a programba jelentkezők megoszlását nem és a programba történő beválasztásuk szerint csoportosítva.

4. sz. táblázat

***A programba jelentkezők megoszlása nem és a programba történő
beválasztásuk szerinti bontásban***

A jelentkezőt beválasztották -e a programba?		A jelentkező neme		Össze- se n
		férfi	nő	
Igen	fő	540	213	753
	%	87,5	86,9	87,4
Nem	fő	76	31	107
	%	12,3	12,7	12,4
Nincs válasz	fő	1	1	2
	%	50,0	50,0	0,2
Összesen	fő	617	245	862
	%	100,0	100,0	100,0

Az adatok alapján valószínűsíthetjük, hogy a jelentkező neme nem játszott szerepet a kiválasztás során.

Az alábbi, 5. számú táblázatban regionális csoportosításban tekintjük át a jelentkezők és a résztvevők nemenkénti megoszlását.

5. sz. táblázat

A jelentkezők és a résztvevők megoszlása nemenként és regionálisan

A válaszadó neme		Régió						Össze- se n
		Közép-D unántúl	Nyugat- Dunántú l	Dél-Dun ántúl	Észak-M agyaro.	Észak- Alföld	Dél-A lföld	
jelentkez ő férfi	fő	135	86	70	78	106	142	617
	%	74,2	75,4	71,4	83,0	67,1	65,7	71,6
jelentkez ő nő	fő	47	28	28	16	52	74	245
	%	25,8	24,6	28,6	17,0	32,9	34,3	28,4
Összesen	fő	182	114	98	94	158	216	862
	%	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
részt vevő férfi		135	80	50	78	98	99	540
		75,0	75,5	69,4	83,0	65,8	65,1	71,7

részt		45	26	22	16	51	53	213
vevő nő		25,0	24,5	30,6	17,0	34,2	34,9	28,3
Összesen	fő	180	106	72	94	149	152	753
	%	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

A táblázat részletes adatai igen tanulságosak. Látható, hogy három régióban – Dél-Alföld, Észak-Alföld és Dél-Dunántúl – magasabb a programba beválasztott nők aránya az átlagnál, illetve a többi régióénál. Viszont nem hagyhatjuk figyelmen kívül azt sem, hogy Dél-Alföld és Észak-Alföld régióban a programba jelentkező nők száma is magasabb volt.

A következő, 6. számú táblázat a programba jelentkezők megoszlását mutatja a programba történő beválasztásuk és életkoruk szerint csoportosítva.

6. sz. táblázat

A programba jelentkezők megoszlása a programba történő beválasztásuk és életkor szerinti bontásban

A jelentkezőt beválasztották -e a programba?		A programba jelentkező életkora							Össze se n
		20 évesnél fiatalab b	20–2 9 éves	30–3 9 éves	40–4 9 éves	50–5 9 éves	60–6 9 éves	70 éves és időseb b	
Igen	fő	11	97	154	211	225	46	9	753
	%	91,7	89,0	85,6	89,8	86,9	82,1	81,8	87,4
Nem	fő	1	12	25	24	34	9	2	107
	%	8,3	11,0	13,9	10,2	13,1	16,1	18,2	12,4
Nincs válasz	fő	-	-	1	-	-	1	-	2
	%	-	-	0,6	-	-	1,8	-	0,2
Összesen	fő	12	109	180	235	259	56	11	862
	%	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Láthatjuk a 6. számú táblázat adataiból, hogy minden egyes életkori csoportban 80,0% felett van a programba beválasztottak aránya, legmagasabb ez az arány a 20 évnél fiatalabbak esetében (91,7%). A legfiatalabb és a legidősebb

korcsoport között 10,0%-os különbséget tapasztalunk, s láthatjuk, hogy az ötvenévesnél idősebb korcsoportok esetében csökken az arány. Ez alapján valószínűsíthetjük, hogy a jelentkező életkora szerepet játszhatott a kiválasztás során.

A következő, 7. számú táblázat segítségével regionális bontásban tekintjük át a jelentkezők életkori megoszlását.

7. sz. táblázat

A jelentkezők megoszlása életkori csoportonként és regionálisan

A jelentkező életkora		Régió						Összesen
		Közép-Dunántúl	Nyugat-Dunántúl	Dél-Dunántúl	Észak-Magyar.	Észak-Alföld	Dél-Alföld	
20 évesnél fiatalabb	fő	3	2	-	1	3	3	12
	%	1,6	1,8		1,1	1,9	1,4	1,4
20–29 éves	fő	27	20	12	6	19	25	109
	%	14,8	17,5	12,2	6,4	12,0	11,6	12,6
30–39 éves	fő	36	21	29	13	37	44	180
	%	19,8	18,4	29,6	13,8	23,4	20,4	20,9
40–49 éves	fő	53	30	27	23	43	59	235
	%	29,1	26,3	27,6	24,5	27,2	27,3	27,3
50–59 éves	fő	51	34	25	34	45	70	259
	%	28,0	29,8	25,5	36,2	28,5	32,4	30,0
60 – 69 éves	fő	10	6	5	16	6	13	56
	%	5,5	5,3	5,1	17,0	3,8	6,0	6,5

70 éves	fő	2	1		1	5	2	11
v a g y	%	1,1	0,9	-	1,1	3,2	0,9	1,3
idősebb								
Összese	fő	182	114	98	94	158	216	862
n	%	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Láthatjuk, hogy a programba jelentkezők életkori megoszlása nem tér el túlzottan régióként, bár néhány adat azért szembetűnik. A dél-dunántúli régióban nem volt 20 évesnél fiatalabb jelentkező, de ebben a régióban a legmagasabb a 30–39 éves jelentkezők aránya. Fiatalok (29 év alattiak) Nyugat-Dunántúl és Közép-Dunántúl régióban jelentkeztek a legnagyobb arányban. A 60–69 éves jelentkezők aránya kiemelkedően magas az észak-magyarországi régióban (17,0%), míg a 70 éves és annál idősebbeké az észak-alföldi régióban (3,2%).

A programban részt vevők életkori megoszlását regionális bontásban áttekintve a 7. számú táblázatban látható arányokat tapasztaljuk, gyakorlatilag nem mutatkozik eltérés a jelentkezők esetében tapasztalható arányszámoktól. (Ez nyilvánvalóan abból ered, hogy a régiók többségében csaknem minden jelentkezőt beválasztottak a programba.) A résztvevők esetén is azt látjuk, hogy a fiatalok (29 év alattiak) aránya a nyugat-dunántúli és a közép-dunántúli régióban a legmagasabb. A 60–69 éves résztvevők aránya az észak-magyarországi régióban kiemelkedően magas (ugyanúgy 17,0%, mint a jelentkezők esetén), míg a 70 éves és annál idősebb résztvevőké az Észak-alföldi régióban.

Iskolai végzettség

Az alábbiakban áttekintjük a lakhatási programba jelentkezők és az abban részt vevők iskolai végzettségével, valamint szakmájával és továbbtanulásával kapcsolatos adatokat.

A 8. számú táblázat a programba jelentkezők megoszlását mutatja iskolai végzettségük és a programban való részvételük szerint csoportosítva.

8. sz. táblázat
A programba jelentkezők megoszlása legmagasabb iskolai végzettségük és a programba történő beválasztásuk szerinti bontásban

A jelentkező legmagasabb iskolai végzettsége		A jelentkezőt beválasztották-e a programba?			Összesen
		Igen	Nem	Nincs válasz	
kevesebb mint 8 általános	fő	35	10	-	45
	%	4,6	9,3		5,2
8 általános	fő	314	49	1	364
	%	41,7	45,8	50,0	42,2
szakmunkásképző	fő	275	31	1	307
	%	36,5	29,0	50,0	35,6
szakközépiskola	fő	68	10	-	78
	%	9,0	9,3		9,0
gimnázium	fő	34	3	-	37
	%	4,5	2,8		4,3
főiskola	fő	19	3	-	22
	%	2,5	2,8		2,6
egyetem	fő	8	1	-	9
	%	1,1	0,9		1,0
Összesen	fő	753	107	2	862
	%	100,0	100,0	100,0	100,0

A 8. számú táblázat adataiból láthatjuk, hogy a jelentkezők 42,2%-ának 8 általános iskolai osztály a legmagasabb iskolai végzettsége, arányuk a résztvevők körében is 41,7%. A második legnagyobb csoportot mind a

jelentkezők (35,6%), mind a résztvevők (36,5%) körében azok teszik ki, akik szakmunkásképzőt végeztek. Minden más iskolai végzettséggel rendelkezők 10,0% alatti arányban jelennek meg: 9,0% a szakközépiskolát, 4,3% a gimnáziumot és 3,6% a főiskolát, ill. egyetemet végzettek aránya a jelentkezők között, továbbá 5,2% a kevesebb mint 8 általános iskolai osztályt végzettek aránya.

A következő, 9. számú táblázat összefoglalóan mutatja a jelentkezők és a programban részt vevők legmagasabb iskolai végzettségét, nemenkénti bontásban.

9. sz. táblázat
A programba jelentkezők és a résztvevők megoszlása legmagasabb iskolai végzettségük és nemenkénti bontásban

Legmagasabb iskolai végzettsége		Programba jelentkező		Összesen n	Programban részt vevő		Összesen n
		férfi	nő		férfi	nő	
kevesebb mint 8 általános	fő	21	24	45	16	19	35
	%	3,4	9,8	5,2	3,0	8,9	4,6
8 általános	fő	232	132	364	198	116	314
	%	37,6	53,9	42,2	36,7	54,5	41,7
szakmunkásképző	fő	251	56	307	225	50	275
	%	40,7	22,9	35,6	41,7	23,5	36,5
szakközépiskola	fő	63	15	78	55	13	68
	%	10,2	6,1	9,0	10,2	6,1	9,0
gimnázium	fő	24	13	37	22	12	34
	%	3,9	5,3	4,3	4,1	5,6	4,5
főiskola	fő	19	3	22	18	1	19
	%	3,1	1,2	2,6	3,3	0,5	2,5
egyetem	fő	7	2	9	6	2	8
	%	1,1	0,8	1,1	1,1	0,9	1,1
Összesen	fő	617	245	862	540	213	753
	%	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Láthatjuk a táblázat részletes adataiból, hogy nem mutatkozik különbség a jelentkezők és a résztvevők iskolai végzettségét mutató arányokban. Ebből adódóan mindkét csoport esetében érvényesül az a tendencia, miszerint a nők aránya jelentősen magasabb a kevesebb mint nyolc általánossal és a nyolc általánossal rendelkezők, valamint a gimnáziumot végzettek között. A férfiak pedig a szakmunkásképzőt, szakközépiskolát, valamint a főiskolát, egyetemet végzettek körében vannak nagyobb arányban, mint a nők.

Életkori csoportosításban vizsgálva az iskolai végzettséget, közel ugyanazokat az arányokat tapasztalhatjuk a jelentkezők és a résztvevők körében. Nevezetesen: a kevesebb mint nyolc általános iskolai osztályt végzettek aránya a 70 évesek és annál idősebbek körében a legmagasabb (a jelentkezők között 36,4%, a résztvevők között 33,3%), valamint a 20 évesnél fiatalabbak körében (a jelentkezők között 16,7%, a résztvevők között 18,2%). A nyolc általánossal rendelkezők aránya a 39 évesnél fiatalabb életkori csoportok esetében a legmagasabb (50,0% feletti mind a jelentkezők, mind a résztvevők esetében), és minél fiatalabb életkori csoport felé haladunk, annál magasabb (a 20 évesnél fiatalabbaknál már 63,0% feletti) az arányuk. A szakmunkásképzőt végzettek aránya az 50–59 és a 60–69 évesek csoportjában a legmagasabb. A gimnáziumi érettségivel rendelkezők aránya pedig a 20 éveseknél fiatalabbak körében (a jelentkezők között 16,7%, a résztvevők között 18,2%). A főiskolai diplomával rendelkezők aránya a 70 éves vagy annál idősebbek, az egyetemi diplomával rendelkezők aránya pedig 50–59 évesek körében a legmagasabb.

Az alábbiakban a jelentkezők és a programban részt vevők legmagasabb iskolai végzettségét azzal való összevetésben vizsgáljuk, hogy van-e munkájuk. Erről ad eligazítást a 10. számú táblázat.

10. sz. táblázat

A programba jelentkezők és a résztvevők megoszlása a munka és a legmagasabb iskolai végzettségük szerinti bontásban

Legmagasabb iskolai végzettsége		Van-e munkája?							
		Programba jelentkezők			Összesen	Programban résztvevők			Összesen
		Igen	Nem	Nincs válasz		Igen	Nem	Nincs válasz	
kevesebb mint 8 általános	fő	14	28	3	45	14	19	2	35
	%	31,1	62,2	6,7	100,0	40,0	54,3	5,7	100,0
8 általános	fő	183	174	7	364	168	141	5	314
	%	50,3	47,8	1,9	100,0	53,5	44,9	1,6	100,0
szakmunkásképző	fő	177	127	3	307	165	107	3	275
	%	57,7	41,4	1,0	100,0	60,0	38,9	1,1	100,0
szakközép-iskola	fő	39	38	1	78	38	29	1	68
	%	50,0	48,7	1,3	100,0	55,9	42,6	1,5	100,0
gimnázium	fő	20	17	-	37	20	14	-	34
	ő				100,0	58,8	41,2		100,0
	%	54,1	45,9						
főiskola	fő	13	9	-	22	11	8	-	19
	ő				100,0	57,9	42,1		100,0
	%	59,1	40,9						
egyetem	fő	4	5	-	9	4	4	-	8
	ő				100,0	50,0	50,0		100,0
	%	44,4	55,6						
Összesen	fő	450	398	14	862	420	322	11	753
	ő								
	%	52,2	46,2	1,6	100,0	55,8	42,8	1,5	100,0

Láthatjuk a 10. számú táblázat részletes adataiból, hogy mind a jelentkezők, mind a résztvevők körében igaz az, hogy a kevesebb mint nyolc általánossal rendelkezők közt a legkisebb a munkával rendelkezők aránya. A programban részt vevők esetében a szakmunkásképzőt és a gimnáziumot végzettek körében

a legmagasabb a munkával rendelkezők aránya, míg az összes jelentkező esetében a főiskolai diplomával rendelkezők és a szakmunkásképzőt végzettek között.

A programba jelentkezők 58,9%-a (508 fő) válaszolta azt, hogy *van szakmája*, 40,7%-a (351 fő) azt, hogy *nincsen*, és 0,3% (3 fő) nem válaszolt. A 10. számú táblázat adatait figyelembe véve arra következtethetünk, hogy a válaszadók nem csupán az iskolarendszerben tanult szakmájukat, hanem azon kívül, egyéb keretek között megszerzett szakmákat, képezéseket is feltüntettek az erre vonatkozó nyitott kérdésnél. Ezt alátámasztja, hogy a kevesebb mint nyolc általánost és a legfeljebb nyolc általánost végzettek körében is találkozunk olyan válaszadóval, aki azt mondta, hogy *van szakmája*. A résztvevők körében pl. a nyolc általánossal rendelkezők egyötöde (20,7%) nyilatkozta, hogy *van szakmája*, a kevesebb mint nyolc általánost végzetteknek pedig 2,9%-a.

A szakmával rendelkező jelentkezők 90,4%-át választották be a lakhatási programba. A résztvevők körében 61,0% a szakmával rendelkezők aránya, 38,6% a szakmával nem rendelkezőké, és 0,3% a nem válaszolóké.

Az alábbiakban nemenkénti bontásban tekintjük át a jelentkezők és a résztvevők megoszlását aszerint, hogy van-e szakmájuk vagy sem (ld. 11. számú táblázat).

11. sz. táblázat
A programba jelentkezők és a résztvevők megoszlása nemenként és aszerint, hogy rendelkeznek-e szakmával

A válaszadó neme	Van-e szakmája?			
	Programba jelentkezők	Össze sen	Programban részt vevők	Össze sen

		Igen	Nem	Ninc s vála sz		Igen	Nem	Ninc s válas z	
férfi	f ő	40 7	209	1	617	369	170	1	540
	%	66,0	33,9	0,2	100,0	68,3	31,5	0,1	100,0
nő	f ő	101	142	2	245	90	121	2	213
	%	41,2	58,0	0,8	100,0	42,3	56,8	0,9	100,0
Összesen	f ő	508	351	3	862	459	291	3	753
	%	58,9	40,7	0,3	100,0	61,0	38,6	0,4	100,0

Látható a 11. számú táblázat adataiból, hogy a férfiak körében lényegesen magasabb a szakmával rendelkezők aránya, mint a nők között. A programban részt vevő férfiak több mint kétharmada (68,3%) rendelkezik szakmával, míg a nőknek a fele sem (42,3%).

Az életkorral való összevetésben vizsgálva azt, hogy a válaszadók rendelkeznek-e szakmával, a következőket tapasztaltuk: mind a jelentkezők, mind a résztvevők körében megállapítható, hogy minél idősebb életkori csoportot vizsgálunk, annál nagyobb arányban vannak közöttük a szakmával rendelkezők. A programban részt vevők körében a 20 évesnél fiatalabbak csupán 18,2%-ának, míg a 70 éves vagy annál idősebbek 77,8%-ának van szakmája. A 20–29 évesek 49,5%-a, a 30–39 évesek 52,6%-a, a 40–49 évesek 63,0%-a, az 50–59 évesek több mint kétharmada (69,3%-a) és a 60–69 éveseknek 69,6%-a rendelkezik szakmával.

Mind a jelentkezők, mind a programban részt vevők körében azt tapasztaltuk, hogy a *munkával rendelkezők* körében magasabb azoknak az aránya, akiknek van szakmája. A programban részt vevők körében a munkával rendelkezők

66,0%-ának (a jelentkezők 65,1%-ának) van szakmája. (Ez fordítva is igaz: a szakmával rendelkező válaszadók nagyobb arányban számoltak be arról, hogy van munkájuk, mint azok, akiknek nincsen szakmájuk.)

Részvétel képzésben

A jelentkezők egyharmada (35,6%, 307 fő) mondta azt az adatfelvétel időpontjában, hogy *szándékában áll* (újabb) *szakmát szerezni vagy valamilyen képzésben részt venni*. A válaszadó jelentkezők 62,9%-ának (542 fő) ez nem állt szándékában, és 1,5% (13 fő) nem válaszolt a kérdésre. A tanulni, képzésben részt venni szándékozó jelentkezők 88,6%-át választották be a lakhatási programba. A 12. számú táblázat a jelentkezők megoszlását mutatja aszerint, hogy szándékukban áll-e valamilyen képzésben részt venni, illetve a programban való részvételük szerint csoportosítva.

12. sz. táblázat

A programba jelentkezők megoszlása képzésben való részvétel szándéka és a programba történő beválasztásuk szerinti bontásban

Szándékában áll-e (újabb) szakmát szerezni, képzésben részt venni?		A jelentkezőt beválasztották-e a programba?			Összesen
		Igen	Nem	Nincs válasz	
Igen	fő	272	35	-	307
	%	36,1	32,7		35,6
Nem	fő	471	70	1	542
	%	62,5	65,4	50,0	62,9
Nincs válasz	fő	10	2	1	13
	%	1,3	1,9	50,0	1,5
Összesen	fő	753	107	2	862
	%	100,0	100,0	100,0	100,0

A 12. számú táblázat adataiból látható, hogy a programban részt vevők több mint egyharmada (36,1%) szerezne (újabb) szakmát, venne részt képzésben. Ez az arány nem sokkal (3,4%-kal) haladja meg a programba nem beválasztottak esetében tapasztalható arányt, feltehetően tehát a szakmaszerzésre, illetve képzésre való szándék sem játszott szerepet a résztvevők kiválasztásában.

A programba jelentkezők esetében azt láttuk, hogy a szakmával rendelkezők 33,1%-ának áll szándékában újabb szakmát szerezni, illetve képzésben részt venni. A szakmával nem rendelkezők 39,0%-ának szerepel terveik között az, hogy szakmát szerezzen vagy képzésben vegyen részt. A program résztvevői esetében gyakorlatilag ugyanezt tapasztaljuk: a szakmával rendelkezők 34,0%-a, a szakmával nem rendelkezők 39,2%-a szerezne (újabb) szakmát, vagy tanulna.

Érdekes, hogy a munkával rendelkezők – mind a jelentkezők, mind a résztvevők körében – valamivel nagyobb arányban számoltak be szakmaszerzési, illetve tanulási szándékukról, mint azok, akiknek nincsen munkájuk. A munkával rendelkező jelentkezők 38,2%-a, a munkával rendelkező résztvevők 37,6%-a tanulna vagy szerezne (újabb) szakmát, míg a munkával nem rendelkező jelentkezők 33,0%-a és a munkával nem rendelkező résztvevők 34,3%-a.

Nemenkénti bontásban azt tapasztaltuk, hogy a nők nagyobb arányban szándékoznak újabb szakmát szerezni, illetve képzésben részt venni mind a jelentkezők (40,0%), mind a résztvevők körében (40,8%), mint a férfiak (a jelentkezők körében 33,9%, a résztvevők körében 34,3%). Életkor szerinti bontásban pedig azt mutatják az adatok – mind a jelentkezők, mind a résztvevők körében –, hogy minél fiatalabbak a válaszadók, annál nagyobb arányban találkozunk körükben olyanokkal, akik (újabb) szakmát szereznének vagy

képzésben részt vennének. A programban részt vevők körében nem találunk olyan 70 éves vagy annál idősebb válaszadót, akinek szándékában állna tanulni, arányuk a 60–69 évesek körében is csak 3,6%, az 50–59 évesek körében pedig 20,5%. A 40–49 évesek egyharmada (33,6%) motivált a szakmaszerzés, illetve képzés tekintetében, a 30–39 éveseknek több mint a fele (52,2%), a 20–29 éveseknek közel kétharmada (65,1%), és a 20 évesnél fiatalabbaknak is kétharmada (66,7%).

Munka – munkanélküliség

Áttérve a munkával, illetve munkavégzéssel kapcsolatos kérdésekre, elsőként arra kerestünk választ, hogy a programba jelentkezők között hány fő *regisztrált munkanélküli*. Adataink alapján a 862 főből 247 fő (28,7%) regisztrált munkanélküli, 599 fő (69,5%) nem, és 16 fő esetében (1,9%) nem ismerjük a választ. Ha a regisztrált munkanélküliek arányát azok között vizsgáljuk, akik bekerültek a programba, azt látjuk, hogy a programban részt vevők között a regisztrált munkanélküliek aránya 27,5%, tehát a jelentkezőkhöz viszonyított csökkenés mindössze 1,2%.

A programba jelentkező férfiak között valamivel alacsonyabb a regisztrált munkanélküliek aránya (27,2%), mint a nők körében (32,2%). Az arányokban mutatkozó csökkenés a jelentkezőkhöz képest ez esetben is 2,0%-on belül marad.

Az életkor csoportokat tekintve a legfiatalabb jelentkezők között 1 fő regisztrált munkanélkülit találunk (8,3%), a 20–29, a 30–39 és a 40–49 éves korcsoportokban a regisztrált munkanélküliek aránya 31,1% és 38,9% között mozog, végül az 50–59 évesek között arányuk 24,3%. A 60 éves vagy annál idősebb korosztályban nem találunk regisztrált munkanélkülit, bár ez nem

meglepő. A programban részt vevők esetében a legfiatalabbak között 9,1% a regisztrált munkanélküliek aránya, a 20 és 49 év közötti életkori csoportokban az arány 31,3% és 35,1% között mozog, az 50–59 évesek között pedig 23,1%. A jelentkező és a programban részt vevő regisztrált munkanélküliek aránya közötti eltérés -3,8% (a 30–39 éves korcsoportban a jelentkezők között a regisztrált munkanélküliek aránya 38,9%, a résztvevők között 35,1%) és +0,8% (a legfiatalabbak esetében) között ingadozik.

Adataink regionális csoportosítása mutat különbségeket, ahogy az a 13. számú táblázatban látható.

13. sz. táblázat

***A programba jelentkező regisztrált munkanélküliek száma és aránya
régióként***

Regisztrált munkanélküli		Régió						Összesen
		Közép-Dunántúl	Nyugat-Dunántúl	Dél-Dunántúl	Észak-Magyar.	Észak-Alföld	Dél-Alföld	
Igen	fő	29	20	45	32	60	61	247
	%	15,9	17,5	45,9	34,0	38,0	28,2	28,7
Nem	fő	152	93	52	61	95	146	599
	%	83,5	81,6	53,1	64,9	60,1	67,6	69,5
Nincs válasz	fő	1	1	1	1	3	9	16
	%	0,5	0,9	1,0	1,1	1,9	4,2	1,9
Összesen	fő	182	114	98	94	158	216	862
	%	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

A 13. számú táblázat adataiból kivehető, hogy a programba jelentkező regisztrált munkanélküliek aránya között 30,0%-os eltérést is találunk: a legalacsonyabb arányt (15,9%) a Közép-Dunántúlon tapasztaljuk, a legmagasabbat (45,9%) pedig Dél-Dunántúlon.

A programba bekerült személyek adatait régiós csoportosításban a 14. számú táblázat tartalmazza.

14. sz. táblázat

***A programban részt vevő regisztrált munkanélküliek száma és aránya
régióként***

Regisztrált munkanélküli		Régió						Összesen
		Közép-Dunántúl	Nyugat-Dunántúl	Dél-Dunántúl	Észak-Magyar.	Észak-Alföld	Dél-Alföld	
Igen	fő	28	19	29	32	56	43	207
	%	15,6	17,9	40,3	34,0	37,6	28,3	27,5
Nem	fő	151	87	42	61	91	103	535

	%	83,9	82,1	58,3	64,9	61,1	67,8	71,0
Nincs	fő	1	-	1	1	2	6	11
válasz	%	0,6	-	1,4	1,1	1,3	3,9	1,5
Összesen	fő	180	106	72	94	149	152	753
	%	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

A 14. számú táblázatból látható, hogy a legnagyobb különbséget (-5,6%) a dél-dunántúli régió esetében tapasztaljuk a programba jelentkezőkhöz képest, míg a többi régió esetében ez az eltérés -0,4% és +0,4% között mozog.

A programba jelentkezők valamivel több mint felének (52,2%, 450 fő) a lekérdezéskor *volt munkája*, mely lehetett: alkalmi, bejelentett; alkalmi, nem bejelentett; rendszeres, bejelentett; rendszeres, nem bejelentett; végül egyéb kategóriába sorolható. 398 főnek (46,2%) a lekérdezéskor nem volt munkája, és 14 fő esetében (1,6%) nem ismerjük az erre vonatkozó választ. (Csak érdekességként jegyeznénk meg: a regisztrált munkanélküliek 43,5%-a, azaz 107 fő mondta azt, hogy dolgozik.) A programba bekerült személyek esetében az iménti arányok a következőképp alakulnak: munkával rendelkezik 420 fő (55,8%), munkával nem rendelkezik 322 fő (42,8%) és nincs válasz 11 fő (1,5%) esetében. Bár a programba bekerült személyek valamelyest magasabb arányban rendelkeznek munkával, mint a jelentkezők, a különbség ez esetben sem nevezhető jelentősnek (3,6%).

Mind a jelentkezőket, mind a programban részt vevőket tekintve a férfiak közt 20%-kal magasabb a dolgozók aránya, mint a nők közt. A programba jelentkező férfiak 57,9%-ának (357 fő), míg a nők 38,0%-ának (93 fő) van munkája. Ugyanezen arányok a programba bekerült személyek között: férfiak 61,9% (334 fő), nők 40,4% (86 fő). A férfiak esetében tehát a programban részt vevők között 4,0%-kal magasabb azok aránya, akik dolgoznak, míg a nők esetében a különbség 2,4%.

Az életkori csoportosítás mentén vizsgált adatokból az olvasható ki, hogy a munkával rendelkezők aránya a 20–29 éves korcsoportban a legmagasabb. Ez igaz a programba jelentkezőkre (64,2%, 70 fő) és a programban részt vevőkre is (67,0%, 65 fő). A 20 évesnél fiatalabb korcsoportban a jelentkezők között 50,0%, a programban részt vevők között 54,5% azok aránya, akiknek van munkájuk.. A 30–39 éves korcsoporttól kezdve az életkor előrehaladtával folyamatosan csökken a munkát végzők aránya. A jelentkezők esetében a 30–39 évesek között 61,1% (110 fő) a munkával rendelkezők aránya, a 40–49 évesek között 58,3% (137 fő), az 50–59 éves korcsoportban 42,9% (111 fő), a 60–69 évesek között 25,0% (14 fő), végül a 70 évesek vagy idősebbek között 18,2% (2 fő). A programba bekerült 30–39 éves hajléktalan emberek 63,6%-a (98 fő) dolgozik, a 40–49 évesek 61,1%-a (129 fő), az 50–59 évesek 47,6%-a (107 fő), a 60–69 évesek 28,3%-a (13 fő), végül a 70 évesek vagy idősebbek 22,2%-a (2 fő). Tehát a munkával rendelkezők aránya minden életkori csoportban magasabb a jelentkezőkhöz viszonyítva, de a 20 évesnél fiatalabbak, az 50–59 évesek és a 70 évesek és idősebbek között az átlagosnál (3,6%) nagyobb növekedést mutat.

A munkával rendelkezők aránya – a programba jelentkezők között – régiós csoportosításban a 15. számú táblázatban látható.

15. sz. táblázat

A munkával rendelkező jelentkezők száma és aránya régiónként

Van-e munkája?		Régió						Összesen
		Közép-Dunántúl	Nyugat-Dunántúl	Dél-Dunántúl	Észak-Magyar.	Észak-Alföld	Dél-Alföld	
Igen	fő	130	75	50	48	74	73	450
	%	71,4	65,8	51,0	51,1	46,8	33,8	52,2

Nem	fő	51	38	46	44	80	139	398
	%	28,0	33,3	46,9	46,8	50,6	64,4	46,2
Nincs válasz	fő	1	1	2	2	4	4	14
	%	0,5	0,9	2,0	2,1	2,5	1,9	1,6
Összesen	fő	182	114	98	94	158	216	862
	%	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

A táblázatból azt olvashatjuk ki, hogy a jelentkezők között Közép-Dunántúlon volt a legmagasabb (71,4%), míg Dél-Alföldön a legalacsonyabb (33,8%) azok aránya, akiknek van munkájuk.

A programban részt vevők körében a fenti kérdésre kapott válaszok régiók szerinti megoszlását a 16. számú táblázat mutatja.

16. sz. táblázat

A munkával rendelkező részt vevők száma és aránya régióként

Van-e munkája?		Régió						Összesen
		Közép-Dunántúl	Nyugat-Dunántúl	Dél-Dunántúl	Észak-Magyar.	Észak-Alföld	Dél-Alföld	
Igen	fő	128	73	35	48	72	64	420
	%	71,1	68,9	48,6	51,1	48,3	42,1	55,8
Nem	fő	51	33	35	44	73	86	322
	%	28,3	31,1	48,6	46,8	49,0	56,6	42,8
Nincs válasz	fő	1	-	2	2	4	2	11
	%	0,6	-	2,8	2,1	2,7	1,3	1,5
Összesen	fő	180	106	72	94	149	152	753
	%	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

A régiós adatok az eddigiekhez képest nagyobb különbségeket mutatnak. Dél-Dunántúlon például a munkával rendelkezők aránya 2,4%-kal alacsonyabb a programban részt vevők között, mint a jelentkezők között. Dél-Alföldön ugyanakkor a munkával rendelkező résztvevők aránya 8,3%-kal haladja meg a jelentkezők esetében tapasztalható értéket. Ezek alapján úgy tűnik: az, hogy a jelentkezőnek van-e munkája, Dél-Dunántúlon és még Közép-Dunántúlon is

elég kevésbé befolyásolta a programba kerülésre vonatkozó döntést, míg Dél-Alföldön jelentősebb tényezőnek mutatkozik. (Dél-Alföldön belül Bács-Kiskun megyében a legnagyobb a különbség: a jelentkezők között 36,8% a munkával rendelkezők aránya, a résztvevők között 50,0%.)

Mint fentebb már jeleztük, a megkérdezetteknek feltettük azt a kérdést is, hogy *milyen típusú munkát* végeznek (ennél a kérdésnél több választ is megjelölhettek). A megkérdezettek közül 437 fő (97,1%) jelölt meg egy típusú, 10 fő (2,2%) két típusú, 1 fő (0,2%) három típusú munkát, és 2 fő (0,4%) nem válaszolt erre a kérdésre. A különböző típusú munkákat megjelölő válaszadók száma és aránya a programba jelentkezők és a résztvevők között a 17. számú táblázatban látható.

17. sz. táblázat

A különböző típusú munkákat megjelölők száma és aránya a programba jelentkezők és résztvevők között

A megjelölt munka típusa		Programba jelentkezők	Programban résztvevők
alkalmi, bejelentett	fő	56	50
	%	12,4	11,9
alkalmi, nem bejelentett	fő	108	95
	%	24,0	22,6
rendszeres, bejelentett	fő	255	245
	%	56,7	58,3
rendszeres, nem bejelentett	fő	30	29
	%	6,7	6,9
egyéb	fő	11	11
	%	2,4	2,6
nincs válasz	fő	2	2
	%	0,4	0,5
Munkával rendelkezők összesen	fő	450	420
	%	100,0	100,0

Amint a 17. számú táblázat is mutatja, az alkalmi munkával rendelkezők aránya valamelyest alacsonyabb a résztvevők, mint a jelentkezők között. A rendszeres munkával rendelkezők aránya azonban kicsivel magasabb a résztvevők között, akárcsak az „egyéb” kategóriát választók aránya. (Az „egyéb” kategóriában leginkább különféle foglalkoztatási programokban való részvétel jelenik meg.)

Mind a férfiak, mind a nők körében a legjellemzőbb, hogy rendszeres, bejelentett munkával rendelkeznek, ám az arányok között közel 13,0%-os eltérést tapasztalunk. Amíg a programba jelentkező férfiak 54,1%-ának (193 fő) van rendszeres, bejelentett munkája, addig a nők 66,7%-ának (62 fő). A programban részt vevők esetében az iménti adatokhoz képest nem találunk jelentős eltérést: a férfiak 55,7%-a, a nők 68,6%-a rendszeres, bejelentett

munkával rendelkeznek. Hasonló arányú a két nem közötti eltérés az alkalmi, nem bejelentett munka esetében, mely a férfiak esetében a második leggyakoribb munkavégzési forma, ugyanakkor a nők esetében közel ugyanolyan gyakori az alkalmi, de bejelentett munkavégzés is. Számokra fordítva: a programba jelentkező férfiak 26,9%-a (96 fő) alkalmi, nem bejelentett munkát végez, ám ez az arány a nők esetében csak 12,9%. A programban részt vevőket tekintve: a férfiak csoportjában 25,2%, a nők csoportjában 12,8% az alkalmi, nem bejelentett munkát végzők aránya.

Ha életkori csoportosításban vizsgáljuk a rendszeres, bejelentett munkát végzők arányát, a 20 évesnél fiatalabbak esetében tapasztaljuk a legmagasabb értéket: e korcsoportban a jelentkezők 66,6%-a (4 fő) ebben a formában dolgozik (bár a csoport létszáma kétségtelenül alacsony a többi csoporthoz viszonyítva, így messzemenő következtetéseket nem vonhatunk le). A 30–39, a 40–49, valamint a 60–69 évesek között a rendszeres bejelentett munkát végzők aránya a legfiatalabbakhoz képest alacsonyabb, ám minden esetben meghaladja a 60,0%-ot. Ugyanakkor a 20–29 évesek 47,1%-a, és az 50–59 évesek 48,6%-a végez csak rendszeres, bejelentett formában munkát. E két korcsoportban a jelentkezők közel egyharmada alkalmi, nem bejelentett munkát végez (30,0 és 31,5%-ban). Ezekhez az arányokhoz nagyon közelít, amit a 60–69 évesek között tapasztalunk (28,6%), és mind a két hetven éves vagy annál idősebb jelentkező is e formában dolgozik. A programban részt vevők körében tapasztalt arányok a tendencia tekintetében nem térnek el a jelentkezők esetében tapasztaltaktól, ám az értékek valamelyest módosulnak: a rendszeres, bejelentett munkát végzők aránya minden korcsoportban nő (0,8% és 4,9% közötti mértékben), és az alkalmi, nem bejelentett munkát végzők aránya minden csoportban csökken (-0,7 és -5,5% közötti mértékben). Kivételt képez a legfiatalabbak és a legidősebbek csoportja, hiszen esetükben minden munkával

rendelkező jelentkező bekerült a programba, így az elemzett arányok nem változtak.

A regionális adatokat szemlélteti a következő, 18. számú táblázat.

18. sz. táblázat

A különböző típusú munkát végzők száma és aránya régióként a programba jelentkezők körében

A végzett munka típusa		Régió						Összesen
		Közép-Dunántúl	Nyugat-Dunántúl	Dél-Dunántúl	Észak-Magyar.	Észak-Alföld	Dél-Alföld	
alkalmi, bejelentett	fő	10	15	4	4	9	14	56
	%	7,7	20,0	8,0	8,3	12,2	19,2	12,4
alkalmi, nem bejelentett	fő	19	9	16	11	26	27	108
	%	14,6	12,0	32,0	22,9	35,1	37,0	24,0
rendszeres, bejelentett	fő	86	49	27	29	33	31	255
	%	66,2	65,3	54,0	60,4	44,6	42,5	56,7
rendszeres, nem bejelentett	fő	14	7	3	3	3	-	30
	%	10,8	9,3	6,0	6,3	4,1	-	6,7
egyéb	fő	-	7	-	-	3	1	11
	%	-	9,3	-	-	4,1	1,4	2,4
nincs válasz	fő	1	-	-	1	-	-	2
	%	0,8	-	-	2,1	-	-	0,4
Munkával rendelkező jelentkezők összesen	fő	130	75	50	48	74	73	450
	%	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

A 18. számú táblázat alapján kijelenthetjük, hogy regionálisan jelentős eltérések tapasztalhatók a programba jelentkezők által végzett különféle típusú munkák aránya között. Alkalmi, bejelentett munkát leginkább a nyugat-dunántúli (20,0%) jelentkezők végeznek, míg legkevésbé a közép-dunántúliak (7,7%); alkalmi, nem bejelentett munkát leggyakrabban a Dél-Alföldön (37,0%),

legkevésbé pedig Nyugat-Dunántúlon (12,2%). A rendszeres, bejelentett munkavégzés a jelentkezők között Közép-Dunántúlon a legjellemzőbb (66,2%), míg Dél-Alföldön a legkevésbé (42,5%). Ugyanebben a régióban rendszeres, nem bejelentett munkával rendelkező személy nem jelentkezett a programba, míg Közép-Dunántúlon a jelentkezők 10,8%-a ilyen módon dolgozik. Végül az „egyéb” kategóriába sorolható munka Közép- és Dél-Dunántúlon, valamint Észak-Magyarországon nem jelenik meg, míg Nyugat-Dunántúlon aránya 9,3% a jelentkezők között.

Ha a munkatípusokat a programban részt vevők között nézzük, az alábbiakat tapasztaljuk (lásd 19. számú táblázat).

19. sz. táblázat

A különböző típusú munkát végzők száma és aránya régióként a programban részt vevők körében

A végzett munka típusa		Régió						Összesen
		Közép-Dunántúl	Nyugat-Dunántúl	Dél-Dunántúl	Észak-Magyar.	Észak-Alföld	Dél-Alföld	
alkalmi, bejelentett	fő	9	15	2	4	8	12	50
	%	7,0	20,5	5,7	8,3	11,1	18,8	11,9
alkalmi, nem bejelentett	fő	19	9	7	11	26	23	95
	%	14,8	12,3	20,0	22,9	36,1	35,9	22,6
rendszeres, bejelentett	fő	86	47	23	29	32	28	245
	%	67,2	64,6	65,7	60,4	44,4	43,8	58,3
rendszeres, nem bejelentett	fő	13	7	3	3	3	-	29
	%	10,2	9,6	8,6	6,3	4,2	-	6,9
egyéb	fő	-	7	-	-	3	1	11
	%	-	9,6	-	-	4,2	1,6	2,6
nincs válasz	fő	1	-	-	1	-	-	2
	%	0,8	-	-	2,1	-	-	0,5

Munkával rendelkező részrtvevők összesen	fő	128	73	35	48	72	64	420
	%	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Összehasonlítva a két (18. és 19. számú) táblázat adatait, a legszembetűnőbb információ, hogy Közép- és Nyugat-Dunántúlon, valamint Észak-Alföldön 2-2 fő kivételével majdnem az összes munkával rendelkező jelentkező bekerült a programba (Észak-Magyarországon pedig az összes jelentkező). Ezekben a régiókban nem is tapasztalunk jelentős eltérést a jelentkezők és résztvevők között a végzett munka típusa szerint. Dél-Alföldön a munkával rendelkezők 87,7%-a lett a program részese. E régióban sem tapasztalunk lényegesnek nevezhető különbséget a végzett munka típusa mentén, annyit azonban elmondhatunk, hogy az alkalmi munkát végzők aránya csökkent, a rendszeres, valamint az egyéb kategóriába sorolható munkát végzők aránya pedig nőtt. Végül Dél-Dunántúlon találjuk a legnagyobb eltéréseket: egyfelől e régióban a munkával rendelkező jelentkezők mindössze 70,0%-a került be a programba, másfelől a végzett munka típusa közötti arányok is jelentősen átalakultak. Egyértelműen és nagymértékben csökkent az alkalmi munka jelenléte (az alkalmi, bejelentett munka esetében 2,3%-kal, az alkalmi, nem bejelentett munka esetében pedig 12,0%-kal), és hasonló nagyságrendben megnőtt a rendszeres munkát végzők aránya (a rendszeres, bejelentett munkánál 11,7%-kal, a rendszeres, nem bejelentett esetében pedig 2,6%-kal). Ezek alapján feltételezhetjük, hogy a dél-dunántúli régióban a kiválasztási szempontok között szerepelt a végzett munka típusa.

Jövedelem

A jövedelemre vonatkozó kérdések a legfontosabbak közé tartoznak, hiszen a lakhatási programban részt vevők esetében szükséges volt valamiféle saját

erőforrás biztosítása. A jövedelmi helyzetre irányuló kérdéseinkre 90 jelentkező személy (10,4%) esetében nem rendelkezünk semmiféle válasszal. A válaszadást elmulasztók elsősorban azok köréből kerülnek ki, akik rendelkeznek munkával, de a jövedelmükről nem nyilatkoznak, az ő számuk 56 fő. Ugyanakkor 772 fő (89,6%) egészen biztosan rendelkezik valamiféle jövedelemmel, hiszen a megjelölt kategóriák (munkából származó jövedelem, társadalombiztosítási jövedelmek, segélyjövedelmek, egyéb jövedelmek) közül legalább egyet megjelölt jövedelemforrásként. Tehát olyan válaszadónk nem volt, aki azt jelölte volna, hogy semmiféle jövedelme nincs. Természetesen a megkérdezett jelentkezők többféle jövedelmet jelölhettek meg. Válaszaik alapján elmondhatjuk, hogy a jövedelemmel rendelkezők közül 656 fő (85,0%) egyféle, 104 fő (13,5%) kétféle, végül 12 fő (1,6%) háromféle jövedelemforrást jelölt meg. Összehasonlításképpen: a programba bekerült 753 fő közül 79 főtől (10,5%) nem kaptunk választ a jövedelemre vonatkozó kérdésünkre. A programban részt vevők között továbbá nincs lényegi változás a jövedelemforrások számának tekintetében a jelentkezőkhöz viszonyítva: egyféle jövedelmet jelölt a résztvevők 84,3%-a (568 fő), kétféle jövedelmet 13,9%-a (94 fő), végül háromféle jövedelmet 12 fő (1,8%).

A jelentkezők által leggyakrabban választott kategória a társadalombiztosítási jövedelem volt, melyet 370 fő (47,9%) jelölt meg. (E kategória elemei az alábbiak voltak: öregségi, özvegyi, rokkant-, előnyugdíj, rendszeres szociális járadék, gyes, gyed, gyet, árvajáradék, vakok járadéka.) E jövedelemtípus legkisebb megjelölt havi összege a jelentkezők között 6000 Ft, legnagyobb értéke 110 000 Ft volt. A jelentkezők átlagosan 36 083 Ft-ot, leggyakrabban pedig 21 890 Ft-ot kaptak havonta ebből a forrásból. A programba bekerült személyek közül 307 fő (45,5%) jelölte meg ezt a jövedelemforrást, tehát 2,4%-kal kevesebben, mint a jelentkezők körében. Esetükben a legkisebb, a

legnagyobb, valamint a leggyakoribb érték megegyezik a jelentkezők esetében tapasztaltakkal, ám az átlag valamivel magasabb: 36 290 Ft.

A második legjellemzőbb jövedelemforrás a munka, mely lehetett állandó és alkalmi, bejelentett és nem bejelentett egyaránt. A munkából származó jövedelmére vonatkozó információt 352 fő (45,6%) osztotta meg velünk. A kapott információk alapján a jelentkezők csoportjában a legkisebb, munkából származó bevétel 3000 Ft havonta, míg a legmagasabb összeg 111 900 Ft. Az átlagos havi munkabér 51 174 Ft, a leggyakoribb értékek pedig 57 000 Ft és 60 000 Ft, melyet egyaránt 25–25 fő jelölt meg. Hasonlóan a társadalombiztosítási jövedelmekhez, a munkából származó jövedelem esetében is megegyezik a legkisebb és a legnagyobb összeg a jelentkezők és a programban részt vevők esetében. Leggyakoribb érték itt azonban csak egy volt: 57 000 Ft, és az átlagos érték ez esetben is valamivel magasabb a programban részt vevők körében: 51 398 Ft. Megjegyzendő, hogy a programban részt vevők körében 3,1%-kal magasabb a munkajövedelemmel rendelkezők aránya (48,7%, 328 fő), mint a jelentkezők körében.

A következő vizsgált kategória a segélyjövedelmeket foglalja magába (azaz aktív korúak rendszeres szociális segélye, ápolási díj, rendszeres gyermekvédelmi támogatás). A programba jelentkező jövedelemmel bírók közül 146 fő (18,9%) jelölte azt, hogy rendelkezik ilyen típusú jövedelemmel. Körükben a legalacsonyabb segélyjövedelem összege 5100 Ft havonta, a legmagasabb havi 91 000 Ft. Átlagosan 20 459 Ft-ot, leggyakrabban pedig 17 290 Ft-ot kaptak ilyen jogcímen a jelentkezők. A programban részt vevő hajléktalan emberek között 18,7% (126 fő) azok aránya, akik valamilyen segélyjövedelemmel rendelkeznek. Jövedelmük ez esetben is csak az átlagérték mentén mutat némi eltérést a jelentkezők csoportjához képest: 20 664 Ft.

Az utolsó, „egyéb” kategóriában megtalálhatjuk pl. a tartásdíjat, a földjáradékot, a bérbeadásból származó jövedelmet, a haszonélvezetet stb. Ezt a kategóriát a programba jelentkező és jövedelemmel rendelkező hajléktalan emberek közül 32 fő (4,1%) jelölte meg. Esetükben e jövedelmek legkisebb összege havonta 5000 Ft, legmagasabb összege havi 46.888 Ft, az átlagos érték 22.036 Ft, a leggyakoribbak pedig 15.000 Ft és 28.000 Ft (4-4 fő esetében). A korábban bemutatott kategóriákhoz hasonlóan az egyéb jövedelmek legkisebb és legalacsonyabb összege megegyezik a programba jelentkezők és résztvevők körében. A leggyakoribb érték a résztvevők körében 15.000 Ft, az átlagos összeg azonban – eltérően az eddigiektől – valamelyest alacsonyabb e csoport esetében: 21.844 Ft. E jövedelmet egyébként a résztvevők 4,6%-a (31 fő) jelölte meg.

Összességében tekintve az adatokat elmondhatjuk, hogy míg a jelentkezők között a leggyakrabban (47,9%-ban) megjelölt jövedelemforrás a társadalombiztosítás, addig a programban részt vevők körében a munkajövedelem vette át az első helyet (48,7%-kal), és csak második a társadalombiztosítás.

Áttérve az eddig is alkalmazott összehasonlításokra, elsőként azt vizsgáljuk, hogy milyen különbségek tapasztalhatók a nők és férfiak között a jövedelem kapcsán. Összefoglaló adatainkat a 20. számú táblázat tartalmazza.

20. sz. táblázat

A különböző jövedelmek gyakorisága, valamint átlagos és leggyakoribb értékei a programba jelentkezők körében, nemenkénti csoportosításban

A programba jelentkező neme	A jövedelem típusa	Adott jövedelmet megjelölők	Átlagos érték (Ft/hó)	Leggyako ribb érték (Ft/hó)

		száma (fő)	aránya (%)		
férfi (jövedelemmel rendelkezők száma összesen: 545 fő = 100,0%)	m u n k á b ó l származó	271	49,7	52 701 Ft	57 000 Ft
	társadalombizto sítási	243	44,6	37 329 Ft	21 890 Ft
	segély	81	14,9	21 442 Ft	17 290 Ft
	egyéb	13	2,4	28 303 Ft	28 000 Ft
nő (jövedelemmel rendelkezők száma összesen: 227 fő = 100,0%)	m u n k á b ó l származó	81	35,7	46 064 Ft	40 000 Ft
	társadalombizto sítási	127	55,9	33 698 Ft	21 890 Ft
	segély	65	28,6	19 234 Ft	17 290 Ft
	egyéb	19	8,4	17 749 Ft	10 000 Ft

A táblázatból jól látható, hogy a férfiak esetében a munkából származó jövedelemmel rendelkezők aránya jelentősen meghaladja a nők esetében tapasztalható arányt, míg a többi jövedelemforrás a nők körében gyakoribb. Érdekes ugyanakkor, hogy a jövedelmek havi átlagos összege minden jövedelemtípusban a férfiak csoportjában magasabb. A leggyakoribb érték esetében a társadalombiztosítási, valamint a segélyjövedelmek összege megegyezik, míg a munkából, illetve egyéb forrásból származóké újfent a férfiak esetében magasabb.

A következő, 21. számú táblázat ugyanezen adatokat a programban részt vevők körében mutatja.

21. sz. táblázat

A különböző jövedelmek gyakorisága, valamint átlagos és leggyakoribb értékei a programban részt vevők körében, nemenkénti csoportosításban

A programban résztvevő neve	A jövedelem típusa	Adott jövedelmet megjelölők		Átlagos érték (Ft/hó)	Leggyakoribb érték (Ft/hó)
		száma (fő)	aránya (%)		
férfi (jövedelemmel rendelkezők száma összesen: 477 fő = 100,0%)	m u n k á b ó l származó	252	52,8	52 874 Ft	57 000 Ft
	társadalombiztosítási	201	42,1	37 834 Ft	21 890 Ft
	segély	69	14,5	21 520 Ft	17 290 Ft
	egyéb	12	2,5	28 329 Ft	15 000 Ft
nő (jövedelemmel rendelkezők száma összesen: 197 fő = 100,0%)	m u n k á b ó l származó	76	38,6	46 503 Ft	40 000 Ft
	társadalombiztosítási	106	53,8	33 364 Ft	21 890 Ft
	segély	57	28,9	19 628 Ft	17 290 Ft
	egyéb	19	9,6	17 749 Ft	10 000 Ft

A 21. számú táblázat azt mutatja, hogy a jövedelmek esetében tapasztalt tendencia megegyezik a programba jelentkezők és a programban részt vevők esetében. Azt mondhatjuk, hogy a két nem között nem mutatkozik különbség a teljes sokaság esetében tapasztalt változáshoz képest, miszerint a programban részt vevő személyek csoportjában a jelentkezőkhöz képest magasabb arányban találunk munkajövedelemmel rendelkezőket, míg alacsonyabb arányban társadalombiztosítási jövedelemmel rendelkezőket. Ugyanakkor a programban részt vevő nők csoportjában még mindig a társadalombiztosítási jövedelemmel rendelkezők vannak magasan a legnagyobb arányban.

Ha a jövedelmi viszonyokat az életkori csoportokkal vetjük össze, a következő adatokat kapjuk (lásd 22. számú táblázat).

22. sz. táblázat

A különböző jövedelmek gyakorisága, valamint átlagos és leggyakoribb értékei a programba jelentkezők körében, életkor szerinti csoportosításban

A programba jelentkező életkora	A jövedelem típusa	Adott jövedelmet megjelölők		Átlagos érték (Ft/hó)	Leggyako ribb érték (Ft/hó)
		száma (fő)	aránya (%)		
20 évesnél fiatalabb (jövedelemmel rendelkezők száma összesen: 10 fő = 100,0%)	m u n k á b ó l származó	4	40,0	52 000 Ft	20 000 Ft
	társadalombizto sítási	6	60,0	29 918 Ft	14 000 Ft
	segély	1	10,0	5 100 Ft	-
	egyéb	-	-	-	-
20–29 éves (jövedelemmel rendelkezők száma összesen: 96 fő = 100,0%)	m u n k á b ó l származó	61	63,5	54 948 Ft	57 000 Ft
	társadalombizto sítási	28	29,2	29 384 Ft	22 600 Ft
	segély	18	18,8	17 607 Ft	18 060 Ft
	egyéb	8	8,3	20 361 Ft	10 000 Ft
30–39 éves (jövedelemmel rendelkezők száma összesen: 163 fő = 100,0%)	m u n k á b ó l származó	92	56,4	52 317 Ft	60 000 Ft
	társadalombizto sítási	48	29,4	29 571 Ft	17 000 Ft
	segély	42	25,8	21 320 Ft	17 290 Ft
	egyéb	13	8,0	25 267 Ft	15 000 Ft
40–49 éves (jövedelemmel rendelkezők száma összesen: 205 fő = 100,0%)	m u n k á b ó l származó	104	50,7	50 232 Ft	57 000 Ft
	társadalombizto sítási	86	42,0	33 103 Ft	21 890 Ft
	segély	45	22,0	21 190 Ft	17 290 Ft
	egyéb	8	3,9	18 834 Ft	8 600 Ft

50–59 éves (jövedelemmel rendelkezők száma összesen: 237 fő = 100,0%)	m u n k á b ó l származó	84	35,4	49 370 Ft	40 000 Ft
	társadalombizto sítási	145	61,2	37 198 Ft	23 060 Ft
	segély	37	15,6	20 552 Ft	17 290 Ft
	egyéb	3	1,3	21 044 Ft	18 219 Ft
60–69 éves (jövedelemmel rendelkezők száma összesen: 50 fő = 100,0%)	m u n k á b ó l származó	6	12,2	44 310 Ft	20 000 Ft
	társadalombizto sítási	47	94,0	45 573 Ft	47 000 Ft
	segély	2	4,0	19 150 Ft	18 600 Ft
	egyéb	-	-	-	-
70 éves vagy idősebb (jövedelemmel rendelkezők száma összesen: 11 fő = 100,0%)	m u n k á b ó l származó	1	9,1	3 000 Ft	-
	társadalombizto sítási	10	90,9	54 637 Ft	34 000 Ft
	segély	1	9,1	17 260 Ft	-
	egyéb	-	-	-	-

Látható, hogy a munkából származó jövedelmet megjelölők aránya a 20–29 éves korcsoportban a legmagasabb (63,5%). Ugyancsak ez a legjellemzőbb jövedelemforrás a 30–39 és a 40–49 évesek körében: az első csoportban 56,4%, a második csoportban 50,7% a munkajövedelemmel rendelkezők aránya. A legfiatalabb, valamint az 50 éves vagy annál idősebb korcsoportokban azonban már a társadalombiztosítás a leggyakrabban megjelölt jövedelemforrás.

23. sz. táblázat

A különböző jövedelmek gyakorisága, valamint átlagos és leggyakoribb értékei a programban részt vevők körében, életkor szerinti csoportosításban

A programban részt vevő életkora	A jövedelem típusa	Adott jövedelmet megjelölők		Átlagos érték (Ft/hó)	Leggyakoribb érték (Ft/hó)
		száma (fő)	aránya (%)		
20 évesnél fiatalabb (jövedelemmel rendelkezők száma összesen: 9 fő = 100,0%)	m u n k á b ó l származó	4	44,4	52 000 Ft	20 000 Ft
	társadalombiztosítási	5	55,6	31 041 Ft	14 000 Ft
	segély	1	11,1	5 100 Ft	-
	egyéb	-	-	-	-
20-29 éves (jövedelemmel rendelkezők száma összesen: 86 fő = 100,0%)	m u n k á b ó l származó	57	66,3	54 593 Ft	57 000 Ft
	társadalombiztosítási	23	26,7	31 171 Ft	17 200 Ft
	segély	17	19,8	18 329 Ft	18 060 Ft
	egyéb	7	8,1	19 270 Ft	10 000 Ft
30-39 éves (jövedelemmel rendelkezők száma összesen: 139 fő = 100,0%)	m u n k á b ó l származó	81	58,3	53 308 Ft	70 000 Ft
	társadalombiztosítási	40	28,8	29 673 Ft	17 000 Ft
	segély	34	24,5	21 594 Ft	17 290 Ft
	egyéb	13	9,4	25 267 Ft	15 000 Ft
40-49 éves (jövedelemmel rendelkezők száma összesen: 183 fő = 100,0%)	m u n k á b ó l származó	98	53,6	50 764 Ft	57 000 Ft
	társadalombiztosítási	73	39,9	33 677 Ft	21 890 Ft
	segély	39	21,3	21 817 Ft	17 290 Ft
	egyéb	8	4,4	18 834 Ft	8 600 Ft

50-59 éves (jövedelemmel rendelkezők száma összesen: 208 fő = 100,0%)	m u n k á b ó l származó	82	39,4	49 232 Ft	40 000 Ft
	társadalombizto sítási	121	58,2	36 820 Ft	23 060 Ft
	segély	32	15,4	20 199 Ft	17 290 Ft
	egyéb	3	1,4	21 044 Ft	18 219 Ft
60-69 éves (jövedelemmel rendelkezők száma összesen: 40 fő = 100,0%)	m u n k á b ó l származó	5	12,5	41 172 Ft	20 000 Ft
	társadalombizto sítási	37	92,5	46 372 Ft	56 584 Ft
	segély	2	5,0	19 150 Ft	18 600 Ft
	egyéb	-	-	-	-
70 éves vagy idősebb (jövedelemmel rendelkezők száma összesen: 9 fő = 100,0%)	m u n k á b ó l származó	1	11,1	3 000 Ft	-
	társadalombizto sítási	8	88,9	56 584 Ft	43 000 Ft
	segély	1	11,1	17 260 Ft	-
	egyéb	-	-	-	-

Ha a 23. számú táblázatot összevetjük a 22. számúval, azt láthatjuk, hogy a legjellemzőbb jövedelmek az egyes életkori csoportokban ugyanazok maradtak. Kitűnik viszont, hogy a munkajövedelemmel rendelkezők aránya (kisebb-nagyobb mértékben ugyan), de minden életkori csoportban magasabb a programban részt vevők körében, és a társadalombiztosítási jövedelemmel rendelkezők aránya minden életkori csoportban kisebb. Ez tehát követi a korábban már áttekintett, a teljes sokaság esetében megismert tendenciát. Azt mondhatjuk, hogy a munkajövedelem megléte minden életkori csoportban egyértelműen kiválasztási szempontot jelentett.

A következőkben a programba jelentkezők, illetve abban részt vevők jövedelmi jellemzőit regionális csoportosításban tekintjük át (lásd 24. számú táblázat).

24. sz. táblázat

A különböző jövedelmek gyakorisága, valamint átlagos és leggyakoribb értékei a programba jelentkezők körében, régió szerinti csoportosításban

Régió	A jövedelem típusa	Adott jövedelmet megjelölők		Átlagos érték (Ft/hó)	Leggyakoribb érték (Ft/hó)
		száma (fő)	aránya (%)		
Közép-Dunántúl (jövedelemmel rendelkezők száma összesen: 119 fő = 100,0%)	m u n k á b ó l származó	84	70,6	57 505 Ft	70 000 Ft
	társadalombiztosítási	48	40,3	41 796 Ft	21 890 Ft
	segély	5	4,2	14 606 Ft	10 868 Ft
	egyéb	3	2,5	12 018 Ft	5 000 Ft
Nyugat-Dunántúl (jövedelemmel rendelkezők száma összesen: 112 fő = 100,0%)	m u n k á b ó l származó	75	67,0	56 071 Ft	70 000 Ft
	társadalombiztosítási	40	35,7	42 199 Ft	22 110 Ft
	segély	6	5,4	26 117 Ft	17 290 Ft
	egyéb	6	5,4	16 061 Ft	15 000 Ft
Dél-Dunántúl (jövedelemmel rendelkezők száma összesen: 93 fő = 100,0%)	m u n k á b ó l származó	46	47,9	47 177 Ft	60 000 Ft
	társadalombiztosítási	34	36,6	31 353 Ft	21 890 Ft
	segély	27	29,0	19 027 Ft	17 290 Ft
	egyéb	6	6,5	21 139 Ft	8 600 Ft

Észak-Magyarország (jövedelemmel rendelkezők száma összesen: 92 fő = 100,0%)	m u n k á b ó l származó	28	30,4	46 648 Ft	57 000 Ft
	társadalombiztosítási	49	53,3	41 400 Ft	21 890 Ft
	segély	20	21,7	18 424 Ft	17 290 Ft
	egyéb	3	3,3	38 246 Ft	32 000 Ft
Észak-Alföld (jövedelemmel rendelkezők száma összesen: 150 fő = 100,0%)	m u n k á b ó l származó	59	39,3	44 982 Ft	57 000 Ft
	társadalombiztosítási	63	42,0	31 814 Ft	21 890 Ft
	segély	45	30,0	21 997 Ft	17 290 Ft
	egyéb	7	4,7	30 198 Ft	28 000 Ft
Dél-Alföld (jövedelemmel rendelkezők száma összesen: 206 fő = 100,0%)	m u n k á b ó l származó	60	29,1	47 452 Ft	50 000 Ft
	társadalombiztosítási	136	66,0	33 511 Ft	17 000 Ft
	segély	43	20,9	20 586 Ft	17 290 Ft
	egyéb	7	3,4	17 114 Ft	10 000 Ft

Amit kiolvashatunk a 24. számú táblázatból az az, hogy a dunántúli régiókban – eltérő mértékben ugyan –, de a munkajövedelem a leggyakrabban megjelölt jövedelemforrás. A dél-dunántúli régió azért valamelyest kilóg a sorból, hisz bár a legjellemzőbb jövedelemforrás itt is a munka (47,9%-ban), ez az érték jelentősen alulmúlja pl. a Közép-Dunántúlon tapasztaltat (70,6%). Szintén jelentősnek tekinthető eltérés e három régió között, hogy míg Közép- és Nyugat-Dunántúlon a jelentkezők a segélyeket mint jövedelemforrást 5,0% körüli arányban jelölték meg, addig a dél-dunántúli régióban 29,0%-ban. Az ország keleti felén található régiókban ellenben azt látjuk, hogy a leggyakrabban megjelölt jövedelemforrás a jelentkezők körében a

társadalombiztosítás, bár ez esetben is 20,0%-ot meghaladó eltérés van pl. Észak- és Dél-Alföld között e téren.

Ha ezeket az adatokat a programba bekerült hajléktalan emberek esetében nézzük át, az alábbiakat látjuk (lásd 25. számú táblázat).

25. sz. táblázat
A különböző jövedelmek gyakorisága, valamint átlagos és leggyakoribb értékei a programban részt vevők körében, régió szerinti csoportosításban

Régió	A jövedelem típusa	Adott jövedelmet megjelölők		Átlagos érték (Ft/hó)	Leggyakoribb érték (Ft/hó)
		száma (fő)	aránya (%)		
Közép-Dunántúl (jövedelemmel rendelkezők száma összesen: 118 fő = 100,0%)	m u n k á b ó l származó	83	70,3	57 354 Ft	70 000 Ft
	társadalombiztosítási	48	40,7	41 796 Ft	21 890 Ft
	segély	5	4,2	14 606 Ft	10 868 Ft
	egyéb	3	2,5	12 018 Ft	5 000 Ft
Nyugat-Dunántúl (jövedelemmel rendelkezők száma összesen: 104 fő = 100,0%)	m u n k á b ó l származó	73	70,2	56 312 Ft	70 000 Ft
	társadalombiztosítási	35	33,7	39 470 Ft	22 110 Ft
	segély	5	4,8	23 840 Ft	17 290 Ft
	egyéb	6	5,8	16 061 Ft	15 000 Ft

Dél-Dunántúl (jövedelemmel rendelkezők száma összesen: 69 fő = 100,0%)	m u n k á b ó l származó	31	44,9	47 882 Ft	60 000 Ft
	társadalombizto sítási	26	37,7	31 478 Ft	21 890 Ft
	segély	20	29,0	19 903 Ft	17 290 Ft
	egyéb	6	8,7	21 137 Ft	8 600 Ft
Észak-Magyar ország (jövedelemmel rendelkezők száma összesen: 92 fő = 100,0%)	m u n k á b ó l származó	28	30,4	46 648 Ft	57 000 Ft
	társadalombizto sítási	49	53,3	41 400 Ft	21 890 Ft
	segély	20	21,7	18 424 Ft	17 290 Ft
	egyéb	3	3,3	38 246 Ft	32 000 Ft
Észak-Alföld (jövedelemmel rendelkezők száma összesen: 143 fő = 100,0%)	m u n k á b ó l származó	57	39,9	44 192 Ft	57 000 Ft
	társadalombizto sítási	59	41,3	31 653 Ft	21 890 Ft
	segély	45	31,5	21 997 Ft	17 290 Ft
	egyéb	6	4,2	30 565 Ft	28 000 Ft
Dél-Alföld (jövedelemmel rendelkezők száma összesen: 148 fő = 100,0%)	m u n k á b ó l származó	56	37,8	47 821 Ft	57 000 Ft
	társadalombizto sítási	90	60,8	33 766 Ft	17 000 Ft
	segély	31	20,9	21 130 Ft	17 290 Ft
	egyéb	7	4,7	17 114 Ft	10 000 Ft

A 24. és a 25. számú táblázat adatait összehasonlítva jelentős eltérések tapasztalhatók az egyes régiók között pl. abban, hogy a jövedelemmel rendelkezők mekkora hányada került be végül a programba. Ezt az adatot tekintve a dél-alföldi régióban tapasztaljuk a legalacsonyabb arányt: a programba jelentkező, jövedelemmel rendelkező hajléktalan embereknek

mindössze 71,8%-a lett részese a programnak. Ez a régió egyébként azért is érdekes, mert a jelentkezők között a munkajövedelemmel rendelkezők aránya itt volt a legalacsonyabb (29,1%), a társadalombiztosítási jövedelemmel rendelkezők aránya pedig a legmagasabb (66,0%). Ha a jelentkezők jövedelmi jellemzőit összevetjük a program résztvevőinek hasonló adataival, azt láthatjuk, hogy e régióban a munkajövedelem megléte feltehetőleg jelentős mértékben befolyásolta a kiválasztást. Gondolhatjuk ezt abból, hogy pl. a programban részt vevők körében a munkajövedelmet megjelölők aránya 8,7%-kal magasabb, mint a jelentkezők körében, a társadalombiztosítási jövedelmet megjelölők aránya pedig 5,2%-kal alacsonyabb. Ilyen nagyságrendű eltérést egyetlen más régióban sem tapasztalunk. Ezzel ellentétes folyamat figyelhető meg ugyanakkor a dél-dunántúli régióban, ahol szintén meglehetősen kis arányban kerültek be a programba a jövedelemmel rendelkezők (74,2%-ban), ám itt a munkajövedelemmel rendelkezők aránya 3,0%-kal csökkent a résztvevők körében a jelentkezőkhöz viszonyítva. Itt azt az érdekességet tapasztaljuk, hogy a jelentkezőkhöz képest a legkevésbé a munkajövedelemmel rendelkezők kerültek be a programba: 67,4%-uk, míg ez az arány a segélyjövedelemmel rendelkezők körében 74,0%, a társadalombiztosítási jövedelemmel rendelkezők csoportjában 76,5%, az egyéb jövedelmet megjelölők csoportjában 100,0%. A többi régióban a jövedelemmel rendelkező jelentkezők 92,6% (Nyugat-Dunántúl) és 100,0% (Észak-Magyarország) közötti arányban lettek a program részesei. Esetükben a jelentkezők és a programban részt vevők csoportja között nem találunk jelentős különbséget; legnagyobb eltérés Nyugat-Dunántúlon tapasztalható, ahol a munkajövedelemmel rendelkezők aránya 3,2%-kal emelkedett, a társadalombiztosítási jövedelemmel rendelkezők aránya pedig 2,0%-kal csökkent.

Családi állapot

A programba jelentkezők *családi állapotát* tekintve azt tapasztaltuk, hogy a jelentkezők közel fele (47,3%) elvált, egyharmaduk (33,2%) hajadon, illetve nőtlen, 13,6%-a házas, 5,6%-a özvegy, és 0,3% (3 fő) nem válaszolt a kérdésre. A programban részt vevők családi állapotát vizsgálva a jelentkezők családi állapotához meglehetősen hasonlóan alakulnak az arányok: a résztvevők 48,5%-a elvált, 32,4%-a nőtlen, illetve hajadon, 13,9%-a házas, 4,8%-a özvegy és 0,4%-uk esetében nem ismert a családi állapot. Az alábbi 26. számú táblázat a programba jelentkezők családi állapot szerinti megoszlását mutatja nemenként és a programban való részvétel szerint csoportosítva.

26. sz. táblázat

A jelentkezők családi állapota nemenként és a programban való részvételük szerint csoportosítva

A jelentkező neve	A jelentkezőt bevélasztották-e a programba?		A jelentkező családi állapota					Összesen	
			hajadon/nőtlen	házas	elvéalt	özvegy	nincs válasz		
Férfi	Igen	fő	187	62	275	14	2	540	
		%	34,6	11,5	50,9	2,6	0,4	100,0	
	Nem	fő	33	7	29	9	-	76	
		%	43,4	9,2	38,2	9,2		100,0	
	Nincs válasz	fő	1	-	-	-	-	1	
		ő						100,0	100,0
		%	100,0						

	összesen	f ő	221	69	304	21	2	617
		%	35,8	11,2	49,3	3,4	0,3	100,0
Nő	Igen	f ő	57	43	90	22	1	213
		%	26,8	20,2	42,3	10,3	0,5	100,0
	Nem	f ő	8	5	14	4	-	31
		%	25,8	16,1	45,2	12,9	-	100,0
	Nincs válasz	f ő	-	-	-	1	-	1
						100,0		100,0
		%						
	összesen	f ő	65	48	104	27	1	245
		%	26,5	19,6	42,4	11,0	0,4	100,0

Láthatjuk a 26. számú táblázat részletes adataiból, hogy az arányokat tekintve a programba jelentkező férfiak körében valamivel magasabb (49,3%) az elváltak aránya, mint a jelentkező nők körében (42,4%). Ugyanezt tapasztalhatjuk a nőtlen/hajadon családi állapot esetében is, közel 10%-kal magasabb a nőtlen férfiak aránya a jelentkezők között, mint a hajadon nőké. Látható továbbá, hogy a résztvevők között is magasabb az elvált férfiak aránya az elvált nőkéénél, illetve magasabb a nőtlen férfiak aránya a hajadon nőkéénél. Feltehetően a családi állapot semmilyen mértékben nem befolyásolta a programban való részvételt.

A programba jelentkezők egyharmada (36,3%) számolt be arról, hogy az adatfelvétel idején volt *párkapcsolata*, közel kétharmaduknak (63,2%) nem volt, és 0,5%-uk (4 fő) nem válaszolt a vonatkozó kérdésre. A programba jelentkező nők több mint felének (52,7%), míg a férfiak csupán 29,8%-ának volt párkapcsolata az adatfelvétel idején.

A 27. számú táblázat mutatja a programba jelentkezők megoszlását párkapcsolatuk szerint, nemenként és a programban való részvétel szerint csoportosítva.

27. sz. táblázat

A jelentkezők párkapcsolata nemenként és a programban való részvételük szerint csoportosítva

A jelentkező neme	A jelentkezőt beválasztották-e a programba ?		Van-e párkapcsolata?			Összesen
			Igen	Nem	Nincs válasz	
Férfi	Igen	fő	160	380	-	540
		%	29,6	70,4		100,0
	Nem	fő	24	51	1	76
		%	31,6	67,1	1,3	100,0
	Nincs válasz	fő	-	1	-	1
		%		100,0		100,0
	összesen	fő	184	432	1	617
%		29,8	70,0	0,2	100,0	
Nő	Igen	fő	110	100	3	213
		%	51,6	46,9	1,4	100,0
	Nem	fő	19	12	-	31
		%	61,4	38,7		100,0
	Nincs válasz	fő	-	1	-	1
		%		100,0		100,0
	Összesen	fő	129	113	3	245
%		52,7	46,1	1,2	100,0	

Adataink szerint míg a programba beválasztott férfiaknak csupán alig több mint egynegyedének (29,6%), addig a nők több mint felének (51,6%) volt párkapcsolata az adatfelvétel idején.

Van-e gyermeke?

A lakhatási programba jelentkezők több mint kétharmadának (68,9%) van gyermeke, 30,5%-ának nincs, 0,6%-uk pedig nem válaszolt a kérdésre.

A 28. számú táblázat a programba jelentkezők megoszlását mutatja aszerint, hogy van-e gyermekük, valamint nemenként és a programban való részvétel szerint csoportosítva.

28. sz. táblázat
A jelentkezők megoszlása aszerint, hogy van-e gyermekük, valamint nemenként és a programban való részvétel szerint csoportosítva

A jelentkező neme	A jelentkezőt beválasztották-e a programba?		Van-e gyermeke?			Összesen
			Igen	Nem	Nincs válasz	
Férfi	Igen	fő	351	186	3	540
		%	65,0	34,4	0,6	100,0
	Nem	fő	47	28	1	76
		%	61,8	36,8	1,3	100,0
	Nincs válasz	fő	-	1	-	1
		ő		100,0		100,0
		%				
	összesen	fő	398	215	4	617
		%	64,5	34,8	0,6	100,0

Nő	Igen	f	170	42	1	213
		ő				
		%	79,8	19,7	0,5	100,0
	Nem	f	26	5	-	31
		ő				
		%	83,9	16,1		100,0
	Nincs válasz	f		1		1
		ő	-	100,0	-	100,0
		%				
	Összese n	f	196	48	1	245
		ő				
		%	80,0	19,6	0,4	100,0

Láthatjuk, hogy a programba jelentkező nők 80,0%-ának, a férfiak 64,5%-ának van gyermeke. A programban részt vevő nők 79,8%-a, a férfiak 65,0%-a mondta azt, hogy van gyermeke. Ha az adatokat más szempontból vizsgáljuk, akkor azt tapasztaljuk, hogy lényegesen nagyobb számban vannak azok a hajléktalan emberek a résztvevők között, akiknek van gyermeke. Ugyanakkor az arányszámokat tekintve azt találjuk, hogy az összes jelentkezőből hasonló arányban kerültek kiválasztásra a gyermekkel rendelkezők (87,7%), illetve nem rendelkezők (86,6%). Ez arra enged következtetni, hogy a gyermek léte nem játszott szerepet a program résztvevőinek kiválasztásánál.

A programba jelentkezők közül összesen 594 fő mondta azt, hogy van gyermeke, közülük 569 fő (95,8%) válaszolt, 25 fő (4,2%) nem válaszolt arra a kérdésre, hogy *hány gyermeke van*. A válaszadók 38,1%-ának egy, 33,7%-ának kettő, 15,5%-ának három és 12,7%-ának négy vagy annál több gyermeke van.

A programban részt vevők közül 521 fő mondta azt, hogy van gyermeke, közülük 497 fő (95,4%) válaszolt arra a kérdésre, hogy *hány gyermeke van*, 24 fő (4,6%) nem válaszolt. A programban résztvevő válaszadók 36,8%-ának egy,

34,6%-ának kettő, 16,7%-ának három és 11,8%-ának négy vagy annál több gyermeke van.

A gyermekes jelentkezők (594 fő) közül 480 fő (80,8%) *tartja a kapcsolatot gyermekével*, illetve gyermekeivel, míg 114 fő (19,2%) nem. A gyermekükkel kapcsolatot tartók közel felénél (43,5%) a hetenkénti vagy annál gyakoribb, 17,7%-uk esetében az alkalmankénti, de nem rendszeres, 15,0%-uk esetében pedig a havonkénti, 12,1%-uk esetében a kéthetenkénti kapcsolattartás jellemző. Negyedévenként tartja a kapcsolatot gyermekével a válaszadók 5,4%-a, félévente 3,8%-a, és évente 1,5%-a (és 1,0% a kapcsolattartás gyakoriságára nem válaszolók aránya).

A programban részt vevő gyermekes válaszadók körében 82,8% azoknak az aránya, akik tartják a kapcsolatot gyermekükkel, illetve gyermekeikkel, és 17,7% azoké, akik nem. A gyermekükkel kapcsolatot tartók 44,3%-a hetente vagy annál gyakrabban, 17,0%-a alkalmanként, de nem rendszeresen, 15,2%-a havonta, 12,4%-a kéthetente, míg 5,6%-a negyedévente, 3,3%-a félévente és 1,2%-a évente tartja gyermekével a kapcsolatot (1,2% a kapcsolattartás gyakoriságára nem válaszolók aránya).

Családi háttér

A programba jelentkezők számára készített első kérdőíven tettünk fel kérdést arra vonatkozóan, hogy a válaszadó *jellemzően* – azaz: a leghosszabb ideig – *milyen környezetben nevelkedett (ki, kik nevelték őt)* 18 éves koráig. A kapott információkat a 29. sz. táblázatban foglaltuk össze.

29. sz. táblázat:

A programba jelentkezők megoszlása nevelkedésük és a programba történő beválasztásuk szerinti bontásban

Jellemzően milyen környezetben nevelkedett 18 éves koráig?		A jelentkezőt beválasztották-e a programba?			Összesen
		Igen	Nem	Nincs válasz	
Kétszülős vérszerinti családban	fő	457	59	-	516
	%	60,7	55,1		59,9
Anya egyedül nevelte	fő	92	9	-	101
	%	12,2	8,4		11,7
Apa egyedül nevelte	fő	14	3	-	17
	%	1,9	2,8		2,0
Anya élettárssal nevelte	fő	30	2	1	33
	%	4,0	1,9	50,0	3,8
Apa élettárssal nevelte	fő	11	2	-	13
	%	1,5	1,9		1,5
Egyéb rokon nevelte	fő	16	6	-	22
	%	2,1	5,6		2,6
Nevelőszülők nevelték	fő	23	5	-	28
	%	3,1	4,7		3,2
Állami gondozásban élt	fő	105	19	1	125
	%	13,9	17,8	50,0	14,5
Egyéb	fő	4	2	-	6
	%	0,5	1,9		0,7
Nincs válasz	fő	1	-	-	1
	%	0,1			0,1
Összesen	fő	753	107	2	862
	%	100,0	100,0	100,0	100,0

Láthatjuk a 29. számú táblázatból, hogy mind a jelentkezők, mind a programban részt vevők között a kétszülős vérszerinti családban nevelkedők száma és aránya a legmagasabb (59,9%, ill. 60,7%). Őket követik az állami gondozásban nevelkedettek (14,5% és 13,9%), majd azok, akiket édesanyjuk egyedül nevelt

(11,7% és 12,2%). A többi – felsorolásban szereplő – környezetben nevelkedők száma és aránya rendkívül alacsony (4,0%, illetve alatta).

Az állami gondozásban nevelkedők száma és aránya magasabb értékeket mutat, ha figyelembe vesszük azokat is, akik 18 éves korukig ugyan nem a leghosszabb időt, ám valamennyit töltöttek állami gondozásban. A programba jelentkezők körében 24,9%, a résztvevők között pedig 23,4% azoknak az aránya, akik hosszabb-rövidebb ideig voltak állami gondozásban nagykorúvá válásuk előtt.

A családi háttérrel illetően még egy adat áll rendelkezésünkre: mind a jelentkezők, mind a résztvevők körében 28,2% azoknak az aránya, akiknek 18 éves kora előtt a szülei elváltak.

A rendelkezésünkre álló adatokból megállapítható, hogy a programba jelentkezők családi háttere és nevelkedésük körülményei nem játszottak szerepet a programba való kiválasztás során.

Segítő kapcsolatok

Kíváncsiak voltunk arra, hogy a programba jelentkező hajléktalan embereknek vannak-e támogató kapcsolataik, *van-e az életükben olyan személy, akihez segítségért fordulhatnak, akivel megbeszélhetik a problémáikat.* A programba jelentkezők több mint kétharmada (71,8%) adott igenlő választ erre a kérdésre, 28,0% életében nincs ilyen személy, és 0,2% nem válaszolt a kérdésre. Az arányok hasonlóan alakulnak a programban részt vevők esetében is, közülük 72,5% mondta azt, hogy van az életében olyan személy, akihez segítségért fordulhat, megbeszélheti problémáit, 27,2% nemleges választ adott, és 0,3% nem válaszolt.

A programba jelentkezők közül összesen 619 fő (71,8%) mondta azt, hogy van az életében olyan személy, akihez támogatásért fordulhat, közülük 549 fő (88,7%) válaszolt arra a kérdésre, hogy hány ilyen személy van az életében, 70 fő (11,3%) nem válaszolt. A válaszadók több mint felének (51,7%) életében egy, egynegyedének (25,1%) életében kettő, 10,0% életében három olyan ember van, akivel megbeszélheti problémáit, akitől segítséget kérhet. Négy személyt jelölt meg 4,7%, ötöt 5,3%, és hatot vagy annál többet (12 fő volt a legtöbb) a válaszadók 3,0%-a.

A 30. számú táblázat a támogató, segítő kapcsolatok típusát tartalmazza aszerint, hogy a jelentkező bekerült-e programba (több válasz megjelölése is lehetséges volt). A táblázat értelemszerűen annak a 619 főnek a választát foglalja össze, akik rendelkeznek legalább egy támogató, segítő kapcsolattal.

30. sz. táblázat

A programba jelentkezők megoszlása támogató, segítő kapcsolatuk típusa és a programba történő beválasztásuk szerinti bontásban

A támogató, segítő kapcsolat típusa		A jelentkezőt beválasztották-e a programba?			Összes en*
		Igen	Nem	Nincs válasz	
barát	fő	140	22	1	163
	%	25,6	31,0	50,0	26,3
ismerős	fő	45	7	-	52
	%	8,2	9,8		8,4
közeli családtag	fő	325	38	1	364
	%	59,5	53,5	50,0	58,8
távoli családtag	fő	11	4	-	15
	%	2,0	5,6		2,4
munkatárs	fő	23	2	-	25
	%	4,2	2,8		4,0

szociális szakember	fő	125	9	1	135
	%	22,9	12,7	50,0	21,8
egyéb	fő	23	1	-	24
	%	4,2	1,4		3,9
Összesen*	fő	546	71	2	619
	%	100,0	100,0	100,0	100,0

* Az Összesen értékek az összes válaszadó számát tartalmazzák, tekintettel arra, hogy a kérdésre több válasz is adható volt.

Láthatjuk a 30. számú táblázat részletes adataiból, hogy minden csoport esetében a közeli családtaggal való támogató, segítő kapcsolatot jelölik meg legnagyobb számban és arányban (50,0% és a feletti) a válaszadók. Ez a válaszkategória tartalmazza a párkapcsolatot/élettársat/házastársat is mint közeli családtagot. A második leggyakrabban említett a baráti kapcsolat, az összes jelentkező több mint egynegyede (26,3%), a résztvevők szintén egynegyede (25,6%) barátot jelölt meg, mint olyan személyt, akivel megbeszélheti problémáit, akihez segítségért fordulhat. Viszonylag magas azoknak a száma és aránya, akik valamilyen szociális szakembert (pl. szociális munkást/segítőt/gondozót, intézményvezetőt stb.) jelöltek meg, arányuk a jelentkezők körében 21,8%, a résztvevők esetében pedig 22,9%. A válaszadók igen kis számban és arányban jelölték meg támogató, segítő kapcsolataik között az ismerősöket, a távoli családtagokat és munkatársakat. Az egyéb válasz-, illetve kapcsolattípusok előfordulása is rendkívül alacsony (3,9%), ezek olyan kapcsolatokat takarnak, mint pl.: „orvos”, „volt élettársam”, „volt tanárom az intézetből”, „az elhunyt apám élettársa”, „volt szobatársam az intézetből”.

Ha nem szerinti bontásban vizsgáljuk a támogató kapcsolatok meglétét, azt tapasztaljuk – mind a jelentkezők, mind a programban részt vevők körében –, hogy a nők lényegesen magasabb arányban számoltak be ilyen jellegű kapcsolatokról. A jelentkező nők 82,0%-ának, míg a férfiak 67,7%-ának életében van olyan személy, akihez segítségért fordulhat. A programban részt vevők

körében is hasonló arányokat tapasztalunk: a nők 83,1%-a, a férfiak 68,3%-a számolt be támogató kapcsolatról.

Az életkori csoportokkal összevetve a segítő, támogató kapcsolatok létét, az a tendencia mutatkozik – mind a jelentkezők, mind a programban résztvevők körében –, hogy minél idősebb a válaszadó, annál kevésbé van az életében olyan személy, akihez támogatásért fordulhat. Mind a jelentkezők, mind a programban részt vevők esetében jellemző, hogy a 20 évesnél fiatalabbak és a 20–29 év közöttiek számoltak be legnagyobb (80,0% fölötti) arányban olyan kapcsolatról, mely számukra segítséget nyújthat. Majd ez az arány fokozatosan csökken, ahogy haladunk az idősebb életkori csoportok felé: a 30–39 évesek és a 40–49 évesek háromnegyede rendelkezik támogató kapcsolattal, az 50–59 éveseknek valamivel kevesebb mint kétharmada, a 60–69 éveseknek már csak a fele, a 70 éveseknek és annál idősebbeknek pedig csupán egyharmada.

Egészségi állapot

Áttérve a következő kérdéscsoportra, rákérdeztünk a programba jelentkezők egészségi állapotára is. Információt kértünk az esetleges *krónikus betegségeikről*, illetve minden olyan egészségi problémájukról, mely akadályozza őket a munkavégzésben. A programba jelentkező 862 fő közül 287 fő (33,3%) jelezte, hogy van valamilyen krónikus betegsége. A megnevezett krónikus betegségek igen széles skálán mozognak, ráadásul az esetek igen nagy részében (57,0%-ában) halmozottan jelentkeznek. Az említett betegségek között meglehetősen gyakori az asztma, a gerinc valamilyen megbetegedése (ferdülés, kopás, meszesedés), a szív- és érrendszeri betegségek, az ízületek megbetegedése, és a mentális problémák.

A férfiak körében valamelyest alacsonyabb a krónikus betegségben szenvedők aránya (32,4%, 200 fő), mint a nőkben (35,5%, 87 fő). Hasonló, bár valamivel kisebb arányokat tapasztalunk a programban résztvevők körében: a férfiak 30,6%-ának (165 fő) és a nők 33,3%-ának (71 fő) van valamilyen krónikus betegsége.

Ha az életkori csoportosítást tekintjük, a krónikus betegségben szenvedők aránya érdekesnek tűnő adatokat mutat, ugyanis leginkább az 50–59 évesek körében tapasztalható ilyen típusú probléma jelenléte. A legfiatalabb korosztályban egyetlen jelentkező sem említette, hogy krónikus betegsége lenne, a 20–29 éves korcsoportban a betegséget jelzők aránya 12,4%, mely ettől az életkortól kezdve folyamatosan nő, az 50–59 évesek csoportjában 48,3%-ot ér el, majd csökkenni kezd, és a legidősebb korcsoport esetében 36,4%-ra esik vissza. A programban részt vevők esetében ehhez nagyon hasonló görbét rajzolhatnánk fel: az 50–59 évesek körében 48,0% a krónikus betegségben szenvedők aránya, mely a legidősebb korosztályban 33,3%-ra csökken.

A krónikus betegség az abban szenvedő jelentkezők 31,4%-ának (90 fő) esetében nem jelent akadályt a munkavállalás szempontjából, ugyanakkor a krónikus betegségben nem szenvedők 16,2%-ban (93 fő) jelezték, hogy a lekérdezéskor olyan egészségi problémájuk volt, mely gátolta őket a munkavállalásban.

Munkavállalást gátló egészségi problémát, betegséget a jelentkezők 32,7%-a (282 fő) jelzett, míg a programba beválasztott személyek 30,9%-a (233 fő). A férfiak csoportjában ez esetben valamelyest magasabb arányt tapasztalunk (32,9%, 203 fő), mint a nők csoportjában (32,2%, 79 fő), és ezt elmondhatjuk a programban részt vevőkre vonatkozóan is (ahol az arányok: 31,1% és 30,5%).

Az életkori csoportosítást tekintve ebből a szempontból azt tapasztaljuk, hogy a legmagasabb arány egy életkori csoporttal feljebb tolódott, azaz: a 20–29 évesek körében 8,3% azon jelentkezők aránya, akik munkavállalásukat akadályozó egészségi gonddal küzdenek, majd az ilyen problémát jelzők aránya folyamatosan emelkedik, és a 60–69 évesek között eléri az 53,6%-ot, ám a legidősebbek esetében visszaesik 18,2%-ra. Tehát a legmagasabb arányt ez esetben a 60–69 éves korcsoport tagjainál tapasztaljuk. Ugyanezt mondhatjuk el a programba bekerült hajléktalan emberek esetében is, ahol a 60–69 évesek kerekén fele jelezte, hogy van a munkavállalását gátló egészségi problémája.

Mennyi ideje hajléktalan?

Kérdést tettünk fel arra vonatkozóan is, hogy a programba jelentkező mennyi ideje hajléktalan. E kérdésre vonatkozóan 848 válasszal rendelkezünk. Ezek alapján azt tudjuk, hogy a jelentkezők közül három fő abban a hónapban vált hajléktalanná, amikor az adatlap kitöltésre került (azaz ebből a szempontból 0 hónapja hajléktalan), a jelzett leghosszabb idő pedig 337 hónap. A kapott átlagos érték 49,2 hónap, a leggyakoribb érték pedig 1 hónap. A jelentkezők egynegyede legfeljebb 9 hónapja, fele legfeljebb 27 hónapja, háromnegyede pedig legfeljebb 71 hónapja él hajléktalanként. A résztvevők esetében az átlagos érték 47,6 hónapra csökken, a legmagasabb érték pedig 302 hónapra (a módusz ez esetben is 1 hónap). Azt is elmondhatjuk, hogy a résztvevők egynegyede legfeljebb 10, fele legfeljebb 26 és háromnegyede legfeljebb 68,8 hónapja hajléktalan.

A nemenként vizsgált adatokból az derül ki, hogy a programba jelentkező nők kevesebb ideje hajléktalanok, mint a férfiak. A nők esetében tapasztalt átlagos

érték 37,4 hónap, a legmagasabb érték 282 hónap (a legalacsonyabb 0 hónap), a leggyakoribb érték egy hónap, továbbá háromnegyedük legfeljebb 46,5 hónapja hajléktalan. A jelentkező férfiak ezzel szemben átlagosan 53,8 hónapja hajléktalanok. A többi érték a férfiak körében: leghosszabb hajléktalanként megélt idő 337 hónap, minimum érték 0 hónap, leggyakoribb érték 1 hónap, viszont háromnegyedük legfeljebb 80 hónapja él hajléktalanként. A programban részt vevők esetében (a minimum és a modális értéktől eltekintve, mely megegyezik a jelentkezők esetében tapasztaltakkal) minden adatunk csökkenést mutat. A nők esetében ez azt jelenti, hogy az átlagos érték 35,7, a maximális 240 hó, és háromnegyedük legfeljebb 44,5 hónapja hajléktalan. A férfiaknál ugyanezen adatok: átlag 52,1, maximum 302, és háromnegyedük esetében a maximum 74 hónap.

Az életkori csoportosításban kapott adatokat érdemes táblázatban áttekinteni (lásd 31. számú táblázat).

31. sz. táblázat

A jelentkező mióta hajléktalan – életkori csoportosításban

A jelentkező életkora	A jelentkezők száma (fő)	Mióta hajléktalan (hónap)			
		átlag	minimum	maximum	módusz
20 évesnél fiatalabb	12	7,9	2,0	18,0	2,0
20–29 éves	109	24,3	1,0	137,0	1,0
30–39 éves	180	46,7	0,0	302,0	1,0
40–49 éves	235	51,6	0,0	337,0	5,0
50–59 éves	259	56,4	1,0	284,0	1,0
60–69 éves	56	65,1	1,0	289,0	2,0
70 éves vagy idősebb	11	78,6	1,0	216,0	1,0

Az átlagos értékek – amint az a 31. számú táblázatból látható – az életkor előrehaladtával egyre magasabbak. Érdekes azonban a minimumérték alakulása,

hiszen azt látjuk, hogy a legmagasabb (2 hónap) a legfiatalabb korosztály esetében. Szintén érdekes a maximumértékek alakulása, hiszen az ötvenéves vagy annál idősebb korosztályok esetében csökkenést mutat a 30–49 évesek csoportjaiban tapasztalható értékekhez képest. Ehhez igazodik a leggyakoribb érték, mely a 40–49 éves korcsoport esetében a legmagasabb.

Ha ugyanezen adatokat a programban részt vevők esetében nézzük, a következőket tapasztaljuk (lásd 32. számú táblázat).

32. sz. táblázat

A programban részt vevő mióta hajléktalan – életkori csoportosításban

A résztvevő életkora	A résztvevők száma (fő)	Mióta hajléktalan (hónap)			
		átlag	minimum	maximum	módusz
20 évesnél fiatalabb	11	7,4	2,0	18,0	2,0
20–29 éves	97	24,7	1,0	137,0	1,0
30–39 éves	154	45,5	0,0	302,0	1,0
40–49 éves	211	48,2	0,0	209,0	5,0
50–59 éves	225	54,4	1,0	284,0	4,0
60–69 éves	46	69,7	1,0	289,0	4,0
70 éves vagy idősebb	9	73,4	1,0	216,0	1,0

Ha összehasonlítjuk a két (31. és 32. számú) táblázatot, azt láthatjuk, hogy a hajléktalanként eltöltött átlagos idő a 20–29 és 60–69 éves korcsoportokat kivéve csökkent.

Adatainkat regionális csoportosításban a 33. számú táblázat foglalja össze.

33. sz. táblázat

A jelentkező mióta hajléktalan – regionális csoportosításban

Régió	A jelentkezők száma (fő)	Mióta hajléktalan (hónap)			
		átlag	minimum	maximum	módusz
Közép-Dunántúl	182	42,8	1,0	302,0	8,0
Nyugat-Dunántúl	114	40,5	1,0	190,0	4,0
Dél-Dunántúl	98	61,5	2,0	337,0	8,0
Észak-Magyarország	94	57,6	2,0	289,0	12,0
Észak-Alföld	158	52,9	1,0	284,0	11,0
Dél-Alföld	216	47,4	0,0	282,0	1,0

Ha az átlagos értékeket tekintjük, elmondhatjuk, hogy a jelentkezők hajléktalanként a legkevesebb időt átlagosan a nyugat-dunántúli régióban töltötték el, míg átlagosan legtöbbet a dél-dunántúli régióban. Ha azonban a leggyakoribb értékeket nézzük, azt látjuk, hogy a szélső értékeink más régiókban találhatók: míg Észak-Magyarországon a jelentkezők között a hajléktalanság fennállása kapcsán megjelölt leggyakoribb érték 12 hónap, addig Dél-Alföldön 1 hónap.

Ugyanezen adatok a résztvevők csoportjában az alábbi módon alakulnak (lásd 34. számú táblázat).

34. sz. táblázat

A programban részt vevő mióta hajléktalan – regionális csoportosításban

Régió	A résztvevők száma (fő)	Mióta hajléktalan (hónap)			
		átlag	minimum	maximum	módusz
Közép-Dunántúl	180	42,7	1,0	302,0	8,0
Nyugat-Dunántúl	106	40,3	1,0	190,0	4,0
Dél-Dunántúl	72	60,1	2,0	196,0	7,0
Észak-Magyarország	94	57,6	2,0	289,0	12,0
Észak-Alföld	149	52,1	1,0	284,0	11,0

Dél-Alföld	152	42,1	0,0	209,0	1,0
------------	-----	------	-----	-------	-----

Ha ezúttal is összevetjük a jelentkezők és résztvevők adatait, azt tapasztaljuk, hogy a hajléktalanként megélt átlagos időtartam a résztvevők esetében – Észak-Magyarországot kivéve – minden régióban csökkent, legnagyobb mértékben a dél-alföldi régióban, és ugyanitt jelentős csökkenés tapasztalható a maximum érték kapcsán is. Ugyancsak nagyobb mértékű csökkenés látható a dél-dunántúli régió esetében: itt az átlagos érték csökkenése kisebb mértékű ugyan, de a maximumérték visszaesése jelentősnek tekinthető. Ugyancsak ez az egyetlen olyan régió, ahol a leggyakoribb érték is csökkenést mutat.

Hol lakott közvetlenül a programba jelentkezés előtt?

A programban való részvétel kapcsán igen fontos kérdés, hogy *a programba jelentkezők ezt közvetlenül megelőzően hol laktak*. Erről ad tájékoztatást a következő, 35. számú táblázat.

35. sz. táblázat

A programba jelentkező közvetlenül a jelentkezés előtt hol lakott

A programba jelentkező közvetlenül a jelentkezés előtt hol lakott?	Adott választ megjelölők	
	száma (fő)	aránya (%)
Átmeneti szálláson	365	42,3
Éjjeli menedékhelyen	181	21,0
Hajléktalanok rehabilitációs intézményében	16	1,9
Hajléktalanok otthonában	8	0,9
Albérletben	88	10,2
Szívésségi lakáshasználóként	93	10,8
Ágybérletben	11	1,3
Közterületen	52	6,0
Egyéb helyen	20	2,3
Egyéb szociális vagy gyermekvédelmi szakellátást nyújtó intézményben	14	1,6

Nincs válasz	14	1,6
Összesen	862	100,0

Mint a táblázatból látható, feltett kérdésünkre a 862 jelentkezőből 14 fő (1,6%) nem adott választ. A többiekről azt mondhatjuk, hogy jellemzően (42,3%-ban, 365 fő) hajléktalanok átmeneti szállásán laktak. Ezt követi az éjjeli menedékhely, melyet 181 válaszadó jelölt meg (21,0%). Gyakoriságban a szívességi lakáshasználat (93 fő, 10,8%), majd az albérlet (88 fő, 10,2%) következik. Említésre méltó még a közterület, melyet 52 fő (6,0%) jelölt. Az „egyéb” kategória, mely gyakoriságban a közterület után következik, az alábbiakat takarja: Albérlők Háza, saját lakás, kórház, lakás céljára nem alkalmas helyiség, munkásszálló, kiléptető lakás. Összességében azt mondhatjuk, hogy a programban részt vevők esetében igen csekély mértékű eltérést tapasztalunk e kérdés kapcsán. A legnagyobb csökkenést a jelentkezést megelőzően közterületen élők csoportja kapcsán találjuk: a programba bekerült személyek között 4,9% (37 fő) az arányuk. A legnagyobb növekedést pedig az átmeneti szállás esetében: a résztvevők közötti arányuk 43,2% (325 fő). Összességében -1,1% és +0,9% között maradnak az eltérések a két csoport között.

A férfiak és nők csoportja közötti különbségeket a 36. számú táblázat mutatja.

36. sz. táblázat

***A programba jelentkező közvetlenül a jelentkezés előtt hol lakott –
nemenkénti bontásban***

A programba jelentkező közvetlenül a jelentkezés előtt hol lakott?	A programba jelentkező neme		Össze- se n
	férfi	nő	
Átmeneti szálláson	fő	264	101
	%	42,8	41,2
			365
			42,3

Éjjeli menedékhelyen	fő	144	37	181
	%	23,3	15,1	21,0
Hajléktalanok rehabilitációs intézményében	fő	13	3	16
	%	2,1	1,2	1,9
Hajléktalanok otthonában	fő	4	4	8
	%	,6	1,6	0,9
Albérletben	fő	47	41	88
	%	7,6	16,7	10,2
Szívességi lakáshasználóként	fő	66	27	93
	%	10,7	11,0	10,8
Ágybérletben	fő	8	3	11
	%	1,3	1,2	1,3
Közterületen	fő	43	9	52
	%	7,0	3,7	6,0
Egyéb helyen	fő	14	6	20
	%	2,3	2,4	2,3
Egyéb szociális vagy gyermekvédelmi szakellátást nyújtó intézményben	fő	7	7	14
	%	1,1	2,9	1,6
Nincs válasz	fő	7	7	14
	%	1,1	2,9	1,6
Összesen	fő	617	245	862
	%	100,0	100,0	100,0

Kiolvasható a 36. számú táblázatból, hogy a legnagyobb eltérést a férfiak és a nők által lakott helyek között az albérlet, valamint az éjjeli menedékhely kapcsán találjuk. Az albérlet a nők esetében sokkal gyakoribb (9,1%-kal), míg az éjjeli menedékhely a férfiak esetében (8,2%-kal). Ez utóbbi nem mondható meglepőnek, hiszen nők számára sokkal kevesebb éjjeli menedékhelyet működtetnek. Ugyancsak ritkábban (3,3%-kal) fordul elő a jelentkező nők körében, hogy közterületen laktak volna a jelentkezés előtt.

A programban részt vevők esetében a fenti adatok a következőképp alakulnak (lásd 37. számú táblázat).

37. sz. táblázat

***A programban részt vevő közvetlenül a jelentkezés előtt hol lakott –
nemenkénti bontásban***

A programban részt vevő közvetlenül a jelentkezés előtt hol lakott?		A programban résztvevő neme		Össze- se n
		férfi	nő	
Átmeneti szálláson	fő	240	85	325
	%	44,4	39,9	43,2
Éjjeli menedékhelyen	fő	125	34	159
	%	23,1	16,0	21,1
Hajléktalanok rehabilitációs intézményében	fő	11	3	14
	%	2,0	1,4	1,9
Hajléktalanok otthonában	fő	3	4	7
	%	0,6	1,9	0,9
Albérletben	fő	42	36	78
	%	7,8	16,9	10,4
Szívességi lakáshasználóként	fő	57	24	81
	%	10,6	11,3	10,8
Ágybérletben	fő	7	3	10
	%	1,3	1,4	1,3
Közterületen	fő	31	6	37
	%	5,7	2,8	4,9
Egyéb helyen	fő	11	6	17
	%	2,0	2,8	2,3
Egyéb szociális vagy gyermekvédelmi szakellátást nyújtó intézményben	fő	7	7	14
	%	1,3	3,3	1,9
Nincs válasz	fő	6	5	11
	%	1,1	2,3	1,5
Összesen	fő	540	213	753
	%	100,0	100,0	100,0

Ha adatainkat összevetjük az előző, 36. számú táblázat adataival, azt láthatjuk, hogy a férfiak esetében az átmeneti szállást, az albérletet, valamint az egyéb szociális vagy gyermekvédelmi szakellátást megjelölők aránya mutat növekedést, mégpedig legnagyobb arányban (1,6%-ban) az átmeneti szállást jelölőké. A nők esetében azonban ez utóbbi 1,3%-os csökkenést mutat a jelentkezőkhöz képest. Ugyancsak kisebb arányban vannak a programban részt vevő nők között azok, akik közterületen éltek a jelentkezés előtt, valamint azok, akik nem adtak választ e kérdésre. A többi szállásforma esetében az arányok növekedést mutatnak a nők csoportjában, bár kétségtelen, hogy ez a növekedés – az éjjeli menedékhelytől eltekintve – nem éri el a 0,5%-ot. A legkiugróbb adataink tehát: a férfiak esetén a korábbi szállás kapcsán nagy valószínűséggel a programba való beválasztáskor az átmeneti szállást preferálták, a nők esetében azonban az éjjeli menedékhelyet, ugyanakkor mindkét nem esetén rontotta a kiválasztás esélyét, ha a jelentkező a jelentkezés előtt közterületen élt.

Az életkor és a jelentkezés előtti szálláshely között nem mutatkozik egyértelmű összefüggés, ezért inkább csak tájékoztatásul a leggyakrabban megjelölt szállások adatai: az átmeneti szállás mind a jelentkezők, mind a programban részt vevők csoportjában a 60–69 éves korcsoportban volt a legjellemzőbb (55,4% és 58,7%-ban). Az éjjeli menedékhelyet a 30–39 évesek jelölték leggyakrabban (27,8%-ban), a résztvevők esetében e szállás aránya a 30–39 és a 20 évesnél fiatalabb korcsoportban megegyezik: 27,3%. Az albérlet szintén a 30–39 éves jelentkezők között volt a leggyakoribb szállásforma (12,2%-uk ezt jelölte), a résztvevők esetében pedig ezúttal a 30–39 és 40–49 éves korcsoport adatai egyeznek meg: 12,3%. A szívdességi lakáshasználat mind a jelentkezők, mind a résztvevők esetében a legfiatalabb korcsoportban a legjellemzőbb: 33,3% és 36,4% (bár érdemes figyelembe venni, hogy ez a csoport igen alacsony létszámú).

Végül tekintsük át a jelentkezés előtti szállás adatait a régiók szerint csoportosítva (lásd 38. számú táblázat).

38. sz. táblázat

A programba jelentkező közvetlenül a jelentkezés előtt hol lakott – regionális bontásban

A programba jelentkező közvetlenül a jelentkezés előtt hol lakott?		Régió						Össze n
		Közép-D unántúl	Nyugat- Dunántú l	Dél-Dun ántúl	Észak-M agyaro.	Észak- Alföld	Dél-A lföld	
Átmeneti szálláson	fő	60	79	23	49	54	100	3
	%	33,0	69,3	23,5	52,1	34,2	46,3	42
Éjjeli menedékhelyen	fő	57	28	29	14	35	18	1
	%	31,3	24,6	29,6	14,9	22,2	8,3	21
Hajléktalanok rehabilitációs intézményében	fő	-	-	5	7	4	-	
	%	-	-	5,1	7,4	2,5	-	1
Hajléktalanok otthonában	fő	-	-	-	-	2	6	
	%	-	-	-	-	1,3	2,8	0
Albérletben	fő	27	3	15	2	17	24	
	%	14,8	2,6	15,3	2,1	10,8	11,1	10
Szívességi lakáshasználóként	fő	24	1	13	11	16	28	
	%	13,2	0,9	13,3	11,7	10,1	13,0	10
Ágybérletben	fő	1	-	1	1	4	4	
	%	0,5	-	1,0	1,1	2,5	1,9	1
Közterületen	fő	8	1	7	6	12	18	
	%	4,4	0,9	7,1	6,4	7,6	8,3	6
Egyéb helyen	fő	3	1	3	1	6	6	
	%	1,6	0,9	3,1	1,1	3,8	2,8	2
Egyéb szociális vagy gyermekvédelmi szakellátást nyújtó intézményben	fő	2	1	1	2	5	3	
	%	1,1	0,9	1,0	2,1	3,2	1,4	1
Nincs válasz	fő	-	-	1	1	3	9	
	%	-	-	1,0	1,1	1,9	4,2	1

Összesen	fő	182	114	98	94	158	216	8
	%	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100

Első ránézésre kitűnik a táblázatból, hogy a dél-dunántúli régió kivételével mindenütt az átmeneti szállás a leggyakrabban megjelölt válasz. Látszik azonban az is, hogy az értékek igen tág határok között mozognak: míg Nyugat-Dunántúlon a jelentkezők 69,3%-a lakott átmeneti szálláson a jelentkezés előtt, addig Közép-Dunántúlon és Észak-Alföldön csak a jelentkezők egyharmada. A dél-dunántúli régióban a jelentkezők legnagyobb arányban (29,6%-ban) éjjeli menedékhelyen laktak a jelentkezés előtt.

A programban részt vevők esetében a következő adatokat kaptuk (lásd 39. számú táblázat).

39. sz. táblázat

A programban részt vevő közvetlenül a jelentkezés előtt hol lakott – regionális bontásban

A programban részt vevő közvetlenül a jelentkezés előtt hol lakott?		Régió						Összesen
		Közép-Dunántúl	Nyugat-Dunántúl	Dél-Dunántúl	Észak-Magyar.	Észak-Alföld	Dél-Alföld	
Átmeneti szálláson	fő	60	77	15	49	50	74	3
	%	33,3	72,6	20,8	52,1	33,6	48,7	43
Éjjeli menedékhelyen	fő	57	22	19	14	33	14	1
	%	31,7	20,8	26,4	14,9	22,1	9,2	21
Hajléktalanok rehabilitációs intézményében	fő	-	-	3	7	4	-	
	%	-	-	4,2	7,4	2,7	-	1
Hajléktalanok otthonában	fő	-	-	-	-	2	5	
	%	-	-	-	-	1,3	3,3	0
Albérletben	fő	25	3	14	2	16	18	
	%	13,9	2,8	19,4	2,1	10,7	11,8	10
Szívességi lakáshasználóként	fő	24	1	10	11	16	19	
	%	13,3	0,9	13,9	11,7	10,7	12,5	10

Ágybérletben	fő	1	-	1	1	4	3	
	%	0,6	-	1,4	1,1	2,7	2,0	
Közterületen	fő	8	1	6	6	11	5	
	%	4,4	0,9	8,3	6,4	7,4	3,3	
Egyéb helyen	fő	3	1	2	1	5	5	
	%	1,7	0,9	2,8	1,1	3,4	3,3	
Egyéb szociális vagy gyermekvédelmi szakellátást nyújtó intézményben	fő	2	1	1	2	5	3	
	%	1,1	0,9	1,4	2,1	3,4	2,0	
Nincs válasz	fő	-	-	1	1	3	6	
	%	-	-	1,4	1,1	2,0	3,9	
Összesen	fő	180	106	72	94	149	152	7
	%	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Érdekes a 39. számú táblázat adatait régióként végigvenni. Ha legalább 1,0%-os eltéréseket keresünk, azt mondhatjuk, hogy Közép-Dunántúlon és Észak-Alföldön nem történt jelentős átrendeződés az egyes szállástípusok között. (Észak-Magyarországon szintén nem, de ott, mint láttuk, az összes jelentkező bekerült a programba.) A fennmaradó három régióban viszont eltérő irányú „mozgásokat” tapasztalhatunk. Nyugat-Dunántúlon a legkiugróbb változás, hogy az átmeneti szálláson élők aránya tovább növekedett (3,3%-kal), míg az éjjeli menedékhelyen élők aránya a résztvevők között 3,8%-kal csökkent, tehát itt a hajléktalanellátó intézmények arányai rendeződtek át. A dél-dunántúli régióban azonban az a furcsa helyzet állt elő, hogy a jelentkezés előtt hajléktalanellátó intézményben élők aránya egyértelműen csökkent (az átmeneti szállás esetében 2,7%-kal, az éjjeli menedékhely esetében 3,2%-kal, a hajléktalanok rehabilitációs intézménye kapcsán pedig 0,9%-kal), miközben megnőtt a korábban lakásban élők aránya a résztvevők körében. Ez különösen az albérlet kapcsán érzékelhető, hiszen itt 4,1%-os növekedést tapasztalunk. Némiképp árnyalja e régió képét, hogy a korábban közterületen élők aránya is megnőtt (1,2%-kal) a résztvevők körében. A dél-dunántúli régió kapcsán

összességében tehát úgy tűnik, mintha az, hogy valaki a jelentkezéskor hajléktalanellátó intézményben élt, csökkentette volna az esélyét a programba való bekerülésre. Végül a dél-alföldi régióban két kiugró változás ragadható meg: az egyik, hogy 2,4%-kal nőtt a korábban átmeneti szálláson élők aránya a résztvevők csoportjában, és jelentősen, 5,0%-kal csökkent a korábban közterületen élők aránya.

Ebben a tanulmányban a támogatott lakhatási programba jelentkezők és az abban részt vevők adatainak összehasonlítását végeztük el, keresve azokat jellemzőket, amelyeket a szervezetek kiválasztási szempontként alkalmaztak. Összefoglalóan elmondhatjuk az elemzett adatok alapján, hogy egységesen alkalmazott kiválasztási szempontot nem találtunk. Pár tényező esetében azonban valószínűsíthetjük, hogy szerepet játszott a kiválasztási folyamatban. Ilyen tényező volt pl. az életkor, a munkavégzés, a jövedelem, illetve a jövedelem típusa, és talán ide sorolható az is, hogy a jelentkező mennyi ideje hajléktalan. Ezek a szempontok azonban régióként eltérő mértékben befolyásolták a kiválasztást.

A soron következő tanulmányban azt vizsgáljuk, hogy a programban résztvevők támogatása hogyan valósult meg, azaz, milyen gyakorisággal, milyen formában, milyen tartalmú segítséget kaptak a szervezetektől ahhoz, hogy a programban sikeresen részt tudjanak venni.